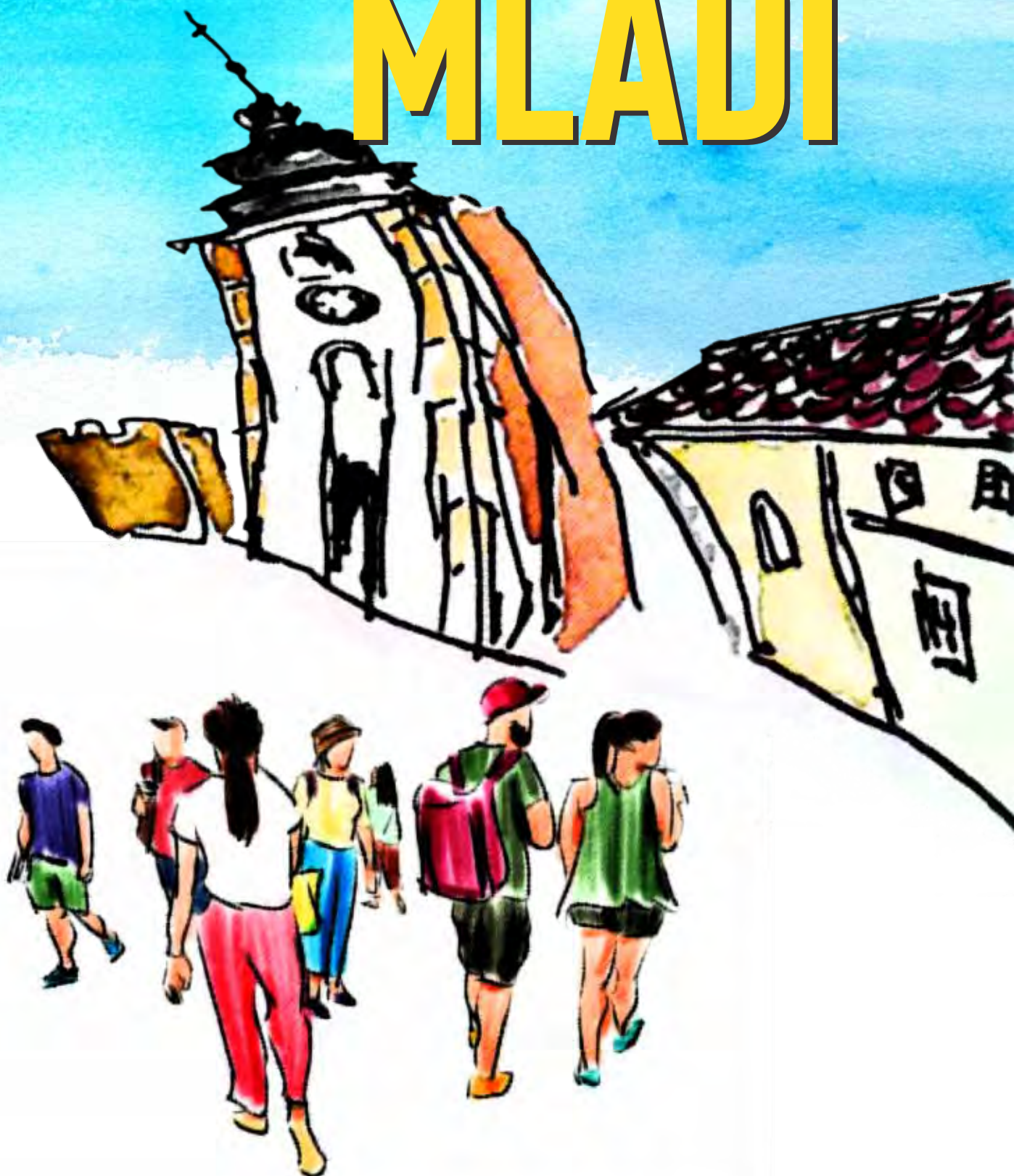

25 LET

C i D
p t u j

MLADI

25 let Centra interesnih dejavnosti Ptuj

25 let

M L A D I

25 LET MLADI

IZDAL IN ZALOŽIL:

Center interesnih dejavnosti Ptuj

ZANJ:

Aleksander Kraner

UREDILA:

Mateja Lapuh

AVTORJI PRISPEVKOV:

dr. Albert Mrgole

dr. Mirjana Ule

Nevenka Alja Gladek

Aleksander Kraner

Nina Milošič

Jurij Šarman

FOTOGRAFIJE:

arhiv Centra interesnih dejavnosti Ptuj, Albin Bezjak, Jure Korez, Saša Krajnc, Domen Mlakar, Leon Roškar, Boris B. Voglar, Stanislav Zebec Stanč, Maja Žerak

POSEBNA ZAHVALA:

Valerija Tekmec, Tina Maroh, Matjaž Skaza

OBLIKA IN TISK:

Filter, urbane rešitve d.o.o.

NAKLADA:

200

Ptuj, 2019

VSEBINA

0	UVODNIK	04
1	Mateja Lapuh	
2	KRATKA ZGODOVINA	08
3	OB 25-LETNICI CID PTUJ	14
4	Nevenka Alja Gladek	
5	MLADINSKI CENTER JE IN OSTAJA PRILOŽNOST	22
6	Jurij Šarman	
7	25 LET MLADIH NA PTUJU – KONKRETNO IN SPLOŠNO	32
8	Aleksander Kraner	
	SPREMINJAJOČE SE POTREBE IN ŽELJE MLADIH	46
	Dr. Mirjana Ule	
	3K: KAM, KAKO IN KAJ – Z NOVIMI GENERACIJAMI	
	ODRAŠČAJOČIH MLADIH	62
	Dr. Albert Mrgole	
	MLADINSKI CENTER S KINOM	74
	Nina Milošič	
	SEZNAM ZAPOSLENIH	80

UVODNIK

MATEJA LAPUH

urednica

MATEJA LAPUH

urednica

Lahko bi rekli, da ima mlad človek pri 25 letih svet zares na dlani. Star je dovolj, da je glavnina najbolj razboritega mladostnega iskanja že za njim, in dovolj mlad, da so sanje še vedno velike in možnosti na široko odprte. Kaj pa mladinski center? 25 let izkušenj pri delu z mladimi je odličen temelj, hkrati pa svojevrsten izziv: velike sanje včasih brzdajo vse prej kot idealni pogoji, za želje, interese in značilnosti današnjih mladih pa se zdi, da se menjujejo hitreje kot letni časi. A eno je gotovo – delo v mladinskem centru ni nikoli dolgočasno!

V CID-u se je v 25 letih zgodilo veliko. Negotovih, a noro zagnanih začetkov se v svojem prispevku spominja nekdanja sodelavka Nevenka Alja Gladek, ki sama zase pravi, da se pravzaprav počuti kot CID-ova mama. Jurij Šarman, sodelavec z najdaljšim stažem, ki na CID-ovi barki pluje že od prvega dne, se spominja izzivov, prelomnic in najsvetlejših trenutkov, ki so zaznamovali četrto stoletje ptujskega mladinskega centra. Direktor CID-a Aleksander Kraner pa razmišlja o izzivih mladinskega dela in spremembah, ki prihajajo z novimi generacijami mladih.

Ker je včasih – sploh ob tako lepih jubilejih – na kakšno stvar dobro pogledati tudi s ptičje perspektive, smo k sodelovanju pri nastanku tega zbornika povabili še dva vodilna slovenska strokovnjaka s področja psihologije mladih, ki sta se pogumno spopadla s težkimi vprašanji, s katerimi si sodobni mladinski delavci pogosto belimo glave: kakšni so sodobni mladi, kaj si želijo in kaj potrebujejo, kako jih lahko najuspešneje nagovorimo?

Dr. Mirjana Ule, doktorica psiholoških znanosti, je bila predstojnica Centra za socialno psihologijo na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Po upokojitvi jo je Univerza v Ljubljani leta 2018 imenovala za zaslužno profesorico. Vodila je pionirske raziskave na področju mladosti in mladine, odraščanja, življenjskih prehodov, študij spolov, sociologije zdravja, zasebnosti, družine, identitet in predsodkov. V prispevku **Spreminjajoče se potrebe in želje mladih** osvetljuje velike preobrate, do katerih je v zadnjih treh desetletjih prišlo v razmerju med mladino in družbo, in pojasnjuje odmik mladih s pozicije motorjev velikih družbenih gibanj.

Ekipa CID Ptuj (Aleksander Kraner, Nina Milošič, Mateja Lapuh, Valerija Tekmec in Jurij Šarman),
pustni torek 2019

Psiholog, sociolog, družinski in partnerski terapevt dr. Albert Mrgole se poleg raziskovanja in teoretske produkcije od leta 1995 posveča tudi praksi neformalnega dela z mladimi. Pod njegovim vodstvom je nastal prvi slovenski program neformalnega izobraževanja: Projektno učenje za mlade (PUM), ki je vplival na razvoj celostnega koncepta neformalnega dela z mladimi v mladinskih centrih in klubih. V svojem prispevku **3K: Kam, kako in kaj – z novimi generacijami odraščajočih mladih** kritično preizprašuje vlogo mladinskih centrov v spreminjajočem se svetu, v

katerem se bo treba aktivneje usmeriti h gradnji občutka pripadnosti.

Pri 25 letih se CID-ovo »uradno mlado« obdobje počasi izteka. Tisti, ki soustvarjamo njegov vsakdan, pa vendarle trdno verjamemo, da je mladinski center v zrelih letih lahko še naprej mladostno zagnan, nagajiv, radoveden in odprt. Za predloge, ideje, pobude in tudi konstruktivno kritiko pa so vedno odklenjena tudi njegova vrata – odprite jih!

KRATKA ZGODOVINA

KRATKA ZGODOVINA

21. februar 1994	Z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Center interesnih dejavnosti, ki so ga zbori občinske skupščine sprejeli na skupni seji, je ustanovljen CID Ptuj. Odlok o ustanovitvi je bil objavljen v Uradnem vestniku občin Ormož in Ptuj št. 5, 3. marca 1994. Veljati je začel osem dni po objavi.
16. september 1994	Zgodi se prvi koncert v organizaciji CID Ptuj in Društva mladih Ptuj: Ptuj obišče Josipa Lisac.
7. november 1994	Na prvi seji Sveta zavoda je sprejet Statut javnega zavoda Center interesnih dejavnosti. Sklep o soglasju k statutu je Skupščina občine Ptuj sprejela na skupni seji vseh treh zborov 20. decembra 1994.
Od 1. aprila 1994 do 1. decembra 2001	V skladu z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda CID je bil v zavodu redno zaposlen le en delavec (Jurij Šarman – v. d. direktorja do 12. decembra 1995, od tega datuma naprej pa direktor).
Oktober 1995	Preko javnih del se v zavodu zaposli prva sodelavka, Darja Krajnc.
19. februar 2001	Otvoritev novih prostorov na Osojnikovi cesti 9.
1. december 2001	Prva redna zaposlitev za razvoj programa: Nevenka Alja Gladek (prej Gerl).
1. februar 2002	Ekipi se pridruži Valerija Tekmec, ki pokriva področje vodenja administracije.
2003	CID izvede prvi mednarodni projekt, mladinsko izmenjavo Mladi & mesto.
23. oktober 2003	Okrajno sodišče na Ptuj na predlog Mestne občine Ptuj (16. aprila 2003) dovoli vknjižbo lastninske pravice na prostorih CID, Osojnikova cesta 9, Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, Uradu RS za mladino, do polovice.
26. julij 2004	Mestni svet Mestne občine Ptuj na svoji seji sprejme Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Center interesnih dejavnosti Ptuj. Odlok je bil objavljen 11. avgusta 2004 v Uradnem vestniku Mestne občine Ptuj št. 9/2004. Z novim odlokom je prenehal veljati Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Center interesnih dejavnosti (Uradni vestnik občin Ormož in Ptuj št. 5/1994).
12. avgust 2004	Na Okrožnem sodišču na Ptuj smo v skladu z novim odlokom v sodnem registru spremenili ime družbenika, ime in skrajšano ime zavoda, dejavnosti in poslovni naslov.

8. junij 2005	Na osnovi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Center interesnih dejavnosti Ptuj Svet zavoda CID Ptuj na svoji 3. seji sprejme Statut javnega zavoda Center interesnih dejavnosti Ptuj.
2005	CID Ptuj se vključi v Mladinsko mrežo MaMa.
April 2006	CID izpelje 1. mednarodni Festival kitare.
25. januar 2008	Svet zavoda CID Ptuj na svoji 12. seji potrdi mandat direktorju Aleksandru Kranerju.
Maj 2008	Otvoritev kavarne v sodelovanju s Klubom ptujskih študentov.
December 2008	CID Ptuj od Mestne občine Ptuj v upravljanje prevzame Mestni kino Ptuj.
2008/2009	CID gosti prvo EVS prostovoljko, Aurelie Aguetaz iz Francije.
Avgust 2009	Odvije se 1. Kino brez stropa, prvi večji projekt Mestnega kina Ptuj.
17. maj 2010	CID Ptuj postane ustanovni član Art kino mreže Slovenije.
1. januar 2011	CID Ptuj se s svojim Mestnim kinom Ptuj vključi v mrežo Europa Cinemas.
15. april 2011	Nevenko Aljo Gladek zamenja Nina Milošič, ki postopoma prevzame vodenje Mestnega kina Ptuj. V času njene porodniške odsotnosti jo nadomešča Mateja Lapuh, ki jo CID Ptuj tudi po izteku nadomeščanja ohrani v delovnem razmerju.
2012	CID aktivno sodeluje v projektu Evropska prestolnica kulture – Maribor in partnerji 2012.
April 2014	Mestni kino Ptuj se ob podpori Mestne občine Ptuj in Slovenskega filmskega centra uspešno digitizira.
2017	CID kot upravitelj Mestnega kina Ptuj obeleži 120-letnico prve ptujske kinopredstave – z izdajo monografije, razstavo in vrsto dogodkov.

Poletna likovna ustvarjalnica v sodelovanju s
festivalom Art Stays, 2013

OB 25-LETNICI CID PTUJ

NEVENKA ALJA GLADEK

predsednica sveta zavoda CID Ptuj, 1994–2001

specialistka za mladinsko delo v CID Ptuj, 2001–2011

NEVENKA ALJA GLADEK

*predsednica sveta zavoda CID Ptuj, 1994–2001
specialistka za mladinsko delo v CID Ptuj, 2001–2011*

“CID Ptuj je bil moja prelomnica. Tam sem se odločil, da bom resno začel svojo glasbeno pot. Je odličen prostor, kjer mladi dobijo znanje in spodbudo za umetnost. Tukaj sem se prvič srečal z jazz glasbo in dobil prve pedagoške izkušnje.

Hvala vsem in vse dobro naprej.”

Luka Herman Gaiser, kontrabasist

CID je prostor neformalnega učenja, ustvarjanja, povezovanja, sodelovanja, izmenjave znanj in izkušenj, obogaten z medkulturnim utripom, prostovoljstvom in vedno odprt za spremembe in potrebe mladih. Nekako tako smo si ga tudi predstavljali v začetku devetdesetih, ko smo razmišljali o tem, kako na Ptuj zagotoviti kakovostne pogoje za preživljanje prostega časa otrok in mladih in zagotoviti priložnosti za vse tisto, kar lahko da samo »enajsta šola« in je nepogrešljivo za osebni razvoj otrok in mladih. Ko pišem »smo«, imam v mislih mnogo ljudi, od članov društev do pedagoških delavcev in zaposlenih v občinski upravi, ki nam

Tradicionalna Pomladna vetrnica, projekt Društva prijateljev mladine Ptuj v sodelovanju s CID Ptuj, 2006

preprosto ni bilo vseeno za otroke in mlade v tem mestu. Upam si zapisati v imenu vseh vpletenih, da smo čutili odgovornost, da ob takratnih velikih družbenih spremembah po najboljših močeh poskrbimo za to, da mladi na Ptuj ne bi bili prikrajšani.

V tistih letih je počasi, iz različnih razlogov, namreč ugasnil takratni klub mladih, ki je bil priljubljeno zbirališče ptujske mladine. Klub je bil mnogo več kot samo prostor za druženje, v njem so mladi postavljali razstave, trenirali nekatere športne panoge, pripravljali gledališke predstave, imeli vaje različnih

plesnih zvrsti in pripravljali koreografije, organizirali literarne večere, pa seveda z navdušenjem plesali in poslušali koncerte. V klub se je šlo, ko si se hotel pogovoriti s prijatelji v miru, brez odraslih, pokukati, kdo je tam, kaj se dogaja, ali se lahko mogoče pridružiš nečemu novemu, zanimivemu ... ali pa tudi celit srčne rane. V klubu je bil vedno razumevajoč »upravitelj«, edini zaposleni, ki ga mladi nismo dojemali kot uslužbenca, ampak kot naravni, organski del kluba. Tudi zboleti ni mogel oz. ni smel. Če se je to kljub vsemu zgodilo, je dobil naš obisk – na dom ali v bolnišnico. In kadar se mu je nabralo v pisarni preveč kupov papirja in neumitih kavniških skodelic, smo zavihali rokave sami – ker je bil to »naš« klub in »naš« upravitelj.

Kasneje, ko se je pojavil uradno poimenovani poklic »mladinski delavec«, sem ugotovila, da je bil točno to naš »upravitelj«. Čeprav se jih je v klubu mladih zvrstilo več, želim izpostaviti tistega, ki sem mu sama neizmerno hvaležna. Mulariji z glavo v oblakih, ki se ni vedno držala reda in dogovorov in večinoma ni kazala dolžnega spoštovanja do stvari v klubu in do njega osebno, je namenjal ogromno časa, poslušal nas je, nas opazoval, spodbujal in nam včasih dal tudi kritično oceno našega početja. Razumel nas je in bilo mu je mar za nas. Čeprav je bila njegova ljubezen in poklic kiparstvo, je s svojim delom v klubu pustil globok pozitiven pečat mnogim, ki smo v osemdesetih preživljali najstniška leta. Bil je tiste vrste duša, ki ji resnično ni preveč mar za materialne stvari in ki zna gledati s srcem. Hvala, Branko Zorec.

V prelomnem času na začetku 90. let se je hkrati spreminjala tudi organizacija, ki je skrbela za prosti čas otrok in mladih, za letovanja, za pomoč socialno šibkejšim, pa tudi za bralno značko in vrsto drugih aktivnosti – Zveza prijateljev mladine Slovenije. Na Ptuj je delovalo Društvo prijateljev mladine Ptuj, ki je v času sprememb na nacionalni ravni tudi samo iskalo novo identiteto in novo poslanstvo. Turbulence v društvu pa niso bile samo vsebinske, ampak so bile še toliko bolj boleče, ker je v nekaj letih financiranje društva skoraj povsem usahnilo. Od organizacije z bogatimi programi, s polno zaposlenim sodelavcem in lastno pisarno je ostalo samo še ime in nekaj članov.

Po več letih neuspešnih pogajanj (ki niso bila pogajanja, saj razen tradicije društva in svoje želje za kakovostne pogoje za preživljanje prostega časa otrok in mladih člani društva nismo imeli ničesar, kar bi lahko imenovali »pogajalska pozicija«) smo se v nekem trenutku odločili, da društvo preprosto ukinemo. Vseskozi smo namreč dopovedovali predstavnikom občinske uprave, da Ptuj kot mesto preprosto mora mladim zagotoviti dobre pogoje za neformalno učenje, za mednarodne aktivnosti, za vključevanje v prostovoljstvo, za ustvarjalnost na različnih področjih – in kljub občasnemu kimanju vedno znova slišali »ne«.

Dobra posledica večletnih prizadevanj za vzpostavitev ustreznih pogojev za izvenšolske aktivnosti mladih pa je bila, da smo morali v pogovorih z različnimi sogovorniki, ki so imeli moč odločanja, oblikovati vedno nove argumente. Nastajalo je vse bolj kompleksno besedilo idejne zasnove neke nove organizacije, ki naj bi nadaljevala s podporo kakovostnih programov DPM Ptuj in nadgradila delovanje kluba mladih.

Katera programska področja naj bi ta organizacija pokrivala, za katere ciljne skupine, kakšne prostorske in tehnične pogoje naj bi imela, kakšna znanja in izkušnje naj bi imeli strokovni sodelavci, koliko bi delovanje take organizacije stalo mestni proračun – vse to smo člani DPM Ptuj kot idejni osnutek Centra interesnih dejavnosti Ptuj posredovali takratnemu oddelku za družbene dejavnosti kot svoj predlog.

Po našem sporočilu, da ukinjamo DPM Ptuj, so nas z oddelka poklicali na pogovor, nam predlagali, da društva ne razpustimo, ampak ga obnovimo, saj so pripravljeni oblikovati občinski odlok o ustanovitvi CID Ptuj! In tako se je začelo zares. Do trenutka, ko smo v občinski pisarni z vodjo oddelka za družbene dejavnosti člen za členom prebirali ustanovni odlok CID Ptuj, je seveda preteklo še nekaj mesecev. Pomembno se mi zdi poudariti, da smo bili slišani (čeprav je preteklo nekaj let) in da smo imeli kot društvo možnost izraziti svoje mnenje o ustanovnem odloku, preden je besedilo obravnaval občinski svet. O vsem odločamo ljudje,

Prva CID-ova pisarna na Vošnjakovi ulici, 1998

ne funkcije, zato izražam zahvalo za razumevanje, podporo in pogum takratni vodji oddelka za družbene dejavnosti, ki je morala za rojstvo CID Ptuj izbojevati veliko bitk, predvsem znotraj svoje hiše (saj veste, mestni proračun je vedno prazen za nove »porabnike«). Poleg občutka odgovornosti do otrok in mladih je premogla tudi vizijo, v peščici članov DPM Ptuj pa je prepoznala prave sogovornike pri uresničevanju tega podviga. Iskrena hvala, Kristina Šamperl Purg.

CID Ptuj je začel delati v pisarni DPM Ptuj, z vhodom v podhodu na Vošnjakovi 5. Društvo si je zagotovilo samo uporabo ene svoje omare – za arhiv, ostalo opremo smo s 1. aprilom 1994 predali CID Ptuj. In veseli smo bili, da je postal v. d. direktorja človek, ki je pogumno sprejel nalogo, polno negotovosti in odgovornosti, in to ob zelo skromnih pogojih. Brez njegovega nezlomljivega optimizma in garanja otroci in mladi na Ptuj danes ne bi imeli široke palete aktivnosti, programov in projektov, ki jim jih ponuja ptujski mladinski center. Ampak kdor se boji dela in izzivov, ne more biti mladinski delavec. In kdor se ne zaveda, da ta poklic v bistvu pomeni biti »omogočator«. Biti v ozadju, ustvarjati pogoje, poslušati, podpirati, negovati, vztrajati, se povezovati in ves čas gledati »čez planke«. Hvala ti, Jurij Šarman.

CID Ptuj je zelo dragocen del mojega življenja, pravzaprav ga ne morem ločiti od sebe. Opravičujem se za tole sentimentalnost, ampak res se počutim kot njegova mama. Z mano je bil od takrat, ko so v moji beležki nastajali prvi osnutki, do takrat, ko sem svoje delovno mesto v njem prepustila novim sodelavcem, ki sedaj uspešno soustvarjajo življenje ptujskega mladinskega centra. V spominu pa ostajajo prva mednarodna mladinska izmenjava na Ptuj (in vse naslednje tudi!), prvi mednarodni prostovoljci na Ptuj, prve glasbene delavnice za mlade, mladinski časopis Cidopis, prvi festival kitare na Ptuj (ki je postal mednarodni), začetek Sejma prostega časa, začetek izvajanja počitniških ustvarjalnih delavnic v mestnih soseskah, raziskave Prosti čas mladih na Ptuj in Mladi in droge na Ptuj 2004 in 2009, gostovanja projekta Z glavo na zabavo, ciklusi izjemnih jazz koncertov, odlični predavatelji iz vse Slovenije v projektih preprečevanja zlorabe drog, ki so v sodelovanju z Lokalno akcijsko skupino za preprečevanje zasvojenosti obiskovali vrtce, osnovne in

” S Centrom interesnih dejavnosti Ptuj sodelujem že celih dvanajst let. Tradicionalno se v mesecu februarju predstavim s samostojno spominsko likovno razstavo in tako sem se v vseh teh letih predstavil s kar 264 likovnimi deli, ki predstavljajo moj zajeten avtorski opus. Zakaj ravno CID Ptuj? Eden od odgovorov je zato, ker je v CID zahajal tudi moj sin, kateremu v spomin so posvečene moje razstave. Drugi razlog pa je moje razmišljanje, da se tukaj srečujejo s kulturo mladi, ki jo na nek nevsiljen način absorbirajo. Vsekakor gre velika zahvala za uspešno vodenje in usmerjanje programov vsem zaposlenim, ki v mladih prebujajo zavest o pomenu kulture slehernega posameznika kakor tudi družbe kot celote.”

Gregor Samastur, likovni umetnik

Veseli december v Mestnem gledališču Ptuj, 2001

srednje šole, izjemni likovni ustvarjalci in fotografi, ki so razstavljali, pa svetovni popotniki, ki so predstavljali svoje izkušnje ... Odpiranje novemu, drugačnemu, izvirnemu je bilo in je še vedno stalnica. Prizadevali smo si v programih ohraniti najboljše, kar smo že poznali, in vedno iskati še boljše.

Posebno mesto v mojem spominu pa je namenjeno srčnemu in ustvarjalnemu sodelovanju CID in DPM Ptuj, ki sta skupaj zasnovala in uresničila nešteto kakovostnih dogodkov za otroke in starše – Pomladno vetrnico, Jesenski živ žav, Otroško maškarado, družinski izlet v neznano, pa seveda Veseli december v gledališču, ki je s kakovostjo ponudbe prekosil podobne dogodke daleč naokrog. Verjamem, da je tako dobro sodelovanje med javnim zavodom in nevladno organizacijo čudovit primer sinergije med strokovno podporo in prostovoljstvom, ki je lahko zgled tudi v širšem prostoru.

Čisto na koncu se želim iskreno zahvaliti vsem mentorjem, s katerimi sem imela priložnost sodelovati v svojih »cidovskih« letih. Žal je seznam mnogo predolg, da bi lahko v tem prispevku naštel vse. Zato bi rada vsem, ki ste navduševali mlade za glasbo, slikanje, leposlovje, za novinarstvo, usvajanje tujih jezikov, gradili mostove razumevanja drugih in drugačnih, jih popeljali v svet prostovoljstva in jim na kakršen koli način odpirali nova obzorja ter krepili njihove veščine, izrekla skupno zahvalo z upanjem, da veste, kako neprecenljivo delo ste opravili.

Vsej ekipi, ki soustvarja podobo današnjega CID Ptuj, želim še veliko veselja in kreativnega naboja pri delu, mojemu CID-u pa naj bodo zvezde naklonjene še naslednjih 25 let. In naprej!

Plakat za CID-ov prvi koncert
(v sodelovanju z Društvom mladih Ptuj)

Plakat za CID-ov prvi tečaj

“Spomin mi seže v leto 2001, ko sva s kolegom zaigrala na instrumente v polni kletni dvorani ob otvoritvi CID-a. Dve ali tri skladbe argentinskega tanga, ki pooseblja ples, glasbo, poezijo in mnoge druge socialne ter kulturne dimenzije. In prav te dimenzije smo v naslednjih sedemnajstih letih pričarali s čudovito CID-ovo ekipo v obliki številnih glasbenih delavnic in poletnih šol, raznovrstnih koncertov, prireditev ter pisanih projektov. Neformalno smo izobrazili in navdihnili mnoge mlade osnovnošolce, dijake, študente ter ostale privrženke umetnosti, kulture in kreativnosti. Bilo je lepo in v CID-u lepo tudi ostaja.”

Marko Korošec, glasbenik in glasbeni pedagog

MLADINSKI CENTER JE IN OSTAJA PRILOŽNOST

JURIJ ŠARMAN

direktor CID Ptuj, 1994–2008

koordinator mladinskih programov v CID Ptuj, od 2008 naprej

3

JURIJ ŠARMAN

direktor CID Ptuj, 1994–2008

koordinator mladinskih programov v CID Ptuj, od 2008

Uvodni razmislek

Pogled nazaj na delo organizacije je vedno težko zajeti popolnoma objektivno, predvsem ko o tem razmišljam kot v njej zaposlen od njene ustanovitve v letu 1994. Ta zapis ni namenjen natančni zgodovinski analizi nastanka in razvoja CID Ptuj, je zgolj poskus objektivnega pogleda na pomembnejša dogajanja v prvih 25 letih delovanja.

Vsaka organizacija ima svoje značilnosti, posebnosti, svoje mejnike v razvoju. CID Ptuj je nastal v obdobju tranzicije, po tem, ko je bil konec 80. let ukinjen Klub mladih, dolga leta pomembno stičišče mladih, v katerega sem velikokrat zahajal tudi sam. Ukinjena je bila Medobčinska zveza društev prijateljev mladine, ustanovljeno pa Društvo prijateljev mladine Ptuj. To je bilo obdobje, ko so mladi na Ptuj ostali brez svojega kotička, in trajalo je kar nekaj časa, da se je vzpostavila nova organiziranost. Hvala vsem

Otvoritev CID-ovih novih prostorov - govornik takratni direktor (in edini zaposleni) Jurij Šarman, 19. 2. 2001

tistim, ki ste razumeli, dali pobudo takratnim občinskim oblastem in pri tem vztrajali, da je bila omogočena nova pot in priložnost za mlade v mestu in okolici. Pomembno vlogo je v tem obdobju za mlade imela tudi alternativna kulturna scena na »Dravski«, ki je zapolnjevala ta prazen prostor v okviru Komune interesnih dejavnosti in jo danes na Ptujju marsikdo pogreša. Mesto brez alternativne kulture verjetno ni »popolno« mesto v smislu kulturne ponudbe.

Mladinski sceni so v devetdesetih svoj pečat dala novonastajajoča mladinska društva. Nova energija se je odražala tudi v novih pristopih takratnega Kluba ptujskih študentov. Kar nekaj let je tako klub Kolnkišta mladim predstavljal središče njihovega druženja in organiziranja. CID Ptuj je po svoji ustanovitvi iskal možnosti in priložnosti za sodelovanje, kar pa ni bilo vedno sprejeto pozitivno, saj smo predvsem v alternativnem delu mladinske kulture predstavljali strukturo, ki jim jemlje že tako majhna sredstva za njihovo delovanje. Tega smo se zavedali in poskusili sobivati in ponuditi svojo podporo v skladu s takratnimi prostorskimi možnostmi in sredstvi. To nam je kdaj uspelo, kdaj tudi ne.

V devetdesetih v Sloveniji ni bilo veliko podobnih praks, bili smo namreč med prvimi mladinskimi centri v Sloveniji. Prehod iz enega v drugi družbeni sistem je tako prinesel tudi nove poglede in organiziranost dela z mladimi in za mlade. Konec osemdesetih in na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so tako nastale mladinske strukture, kot jih pozna zahodni del Evrope od konca druge svetovne vojne naprej, ko je mladinsko delo počasi začelo dobivati svoj obraz, in ki se danes odražajo v različnih pristopih in organiziranosti. Mladinsko delo v Sloveniji je v tem obdobju svoj današnji okvir začelo dobivati z ustanovitvijo Mladinskega sveta Slovenije in Urada Republike Slovenije za mladino. Nastajati je začel tudi pravni okvir na področju mladinskega dela z Zakonom o mladinskih svetih, ki ga danes dopolnjuje Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju. Svoj prostor pod soncem v novem sistemu so takrat iskale že tradicionalne mladinske organizacije z bogato zgodovino, nastajale so nove, svoje mesto so si začeli iskati tudi mladinski centri, tudi CID Ptuj.

“CID ima vse, kar mestni underground potrebuje – posluš za raznorazne čudake, prostor za produkcijo solidnega dogodka, sestanki pa trajajo 15 minut. V zadnjih desetih letih smo skupaj zrežirali kar nekaj finih dogodkov glasnejše narave, pripeljali v mesto skupine in publiko iz cele Slovenije ter širše, lokalnim mladim glasbenikom pa omogočili prve koncerte, kot je CID na začetku tisočletja tudi nam. Vsak špil je svojevrstna veselica, po kateri vedno ostane ogromno zabavnih zgodb.

Cheers na naslednjih 25! (tssst) ”

Ozren Kokol, organizator koncertov

Na otvoritvi razstave mladega fotografa
Anžeta Goloba, 2012

Pomembnejša dogajanja v prvih 25 letih delovanja

Mladinsko delo v Sloveniji je bilo vsaj na področju delovanja mladinskih centrov nepopisan list, ki smo ga v CID-u imeli priložnost soustvarjati.

Ustanovitev

V letu 1994 se je takratna Občina Ptuj odločila, da ustanovi CID Ptuj. Sprejet je bil Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Center interesnih dejavnosti Ptuj in imenovan sem bil za v. d. direktorja, ki je bil prve tri mesece zaposlen preko Društva prijateljev mladine Ptuj, saj ustanovitelj ni upošteval, da je za registracijo zavoda in pridobitev bančnega računa potreben določen čas. V upravljanje je CID dobil 30 m² veliko pisarno na Vošnjakovi ulici 5 in 120 m² veliko mansardno dvorano na Dravski ulici 18, kjer smo začeli pripravljati prve dogodke

in sobivati z alternativno kulturo, včasih manj, včasih bolj uspešno. V pisarni na Vošnjakovi smo razpolagali s skromno opremo, ki smo jo od Društva prijateljev mladine Ptuj »podedovali« skupaj s celotnim skladiščem za projekt Veseli december, ki je bilo shranjeno kar v pisarni. Sredstva za računalnik in tiskalnik je prispevala lokalna skupnost.

Obdobje 1994–2001

Zavod je bil glede programskih aktivnosti in usmeritev nepopisan list. Delovati je začel z nekaj sredstvi za pokrivanje stroškov delovanja in skromnimi sredstvi za razvoj programa. Kako programsko in prostorsko razviti organizacijo, njeno vizijo in poslanstvo, je bil izziv tega obdobja. Veliko se je bilo potrebno izobraževati in se spoznati s primeri dobrih praks po Evropi. V letu 1995 se je z nastankom novih občin začela delitvena bilanca, v katero je bil vključen tudi CID Ptuj.

Nobena od občin, pravnih naslednic, ni bila zainteresirana, da prevzame soustanoviteljske pravice. Ta postopek je kljub temu za nekaj časa otežil delovanje zavoda.

V letu 1995 nas je občina pooblastila za koordinacijo in sodelovanje z mednarodnim projektom Idriart. V devetdesetih letih smo nekaj let aktivno sodelovali tudi pri pripravi in izvajanju programa Kurentovanja.

Prostorski pogoji so se kmalu izkazali za neustrezne za normalen razvoj programskih vsebin, zato smo iskali potencialne investitorje. Takratni Urad RS za mladino, ki ga je vodil Stanko Šalamon, je v svoji strategiji imel razvoj mladinske infrastrukture (mladinskih centrov in mladinskih prenočišč) in za ta namen na razpolago investicijska sredstva. Začeli so se pogovori med Uradom za mladino in Mestno občino Ptuj. Kar nekaj časa smo iskali primerno lokacijo.

“Radostno je odzvati se vabilu na osvetlitev obstoja organizacije s skrbjo in s priložnostmi za mladino, ne le zato, ker je bila ustanovljena, bila ves čas dejavna in ker je še vedno tam s praznovanjem simbolne obletnice.

Center interesnih dejavnosti je bil ustanovljen med prvimi, ko je v »pionirskih« časih mladinskega dela pri nas bilo potrebno vzpostaviti primer dobre prakse med takrat komaj zaznavnimi in maloštevilnimi iniciativami, namenjenimi pridobivanju infrastrukturnih in programskih prostorov za mladino. Skoraj logično je bilo videti, da je CID tudi v času vzpostavljanja mreže evropskih mladinskih centrov, skupaj s centri v Brežicah, Sežani in Velenju, postal v sklopu nacionalne koordinacije ustanovni član ENYC-a (European Network of Youth Centres), kasneje nadgrajen s forumom mednarodne mreže centrov pod okriljem Direktorata za mladino pri Svetu Evrope s sedežem v Strassburgu. Organizacija enega od srečanj vseh članic na Ptuj je bila s predstavitvijo širine delovanja CID-a še dolgo odmevna. CID je pomembno prispeval tudi k organiziranosti in mreženju delujočih članic MaMe, kar kaže na preseganje učinka delovanja na lokalno in regionalno okolje, tako da v času mojega dolgoletnega službovanja na Uradu, najsibo v vlogi svetovalca, vodje ali sekretarja, najdem le pohvalne besede in zahvalo, da so in še bodo.”

Zorko Škvor, sekretar, Urad RS za mladino

V okviru Dneva za spremembe je v podhodu pri železniški postaji nastal velik grafit, 2014

“Sodelovanje s CID-om je vedno fina izkušnja, zato smo redno v kontaktu. Celotna organizacija je zmeraj odprta za mnenja in kritike glede svojih vsebin. Radi slišijo nove ideje s strani »publike«, pripravljeni pa so jih tudi podpreti ter izvesti, pri čemer s poštvovalnim osebjem nudijo vso potrebno pomoč.”

Mišel Ristov, organizator dogodkov, prostovoljec

Izkazalo se je, da je najugodnejša možnost izgradnja novih prostorov na Osojnikovi 9, kjer so naši prostori še danes. Mestna občina Ptuj in Urad RS za mladino sta pri investiciji v mladinski center sodelovala vsak v 50-odstotnem deležu. Ob tem projektu pa je v skladu s primeri dobrih praks v Evropi ob mladinskem centru zraslo eno prvih mladinskih prenočišč v Sloveniji, pri katerem je Urad RS za mladino sodeloval z nekaj več kot 62 odstotki sredstev, Mestna občina Ptuj pa z nekaj več kot 37 odstotki. Žal takrat lokalna skupnost ni znala izkoristiti te investicije kot priložnosti za razvoj mladinskega turizma. Prostor mladinskega prenočišča so bili tako predani v upravljanje Centru šolskih in obšolskih dejavnosti in so začeli delovati v letu 2003.

Do leta 2001 so bili programi tesno povezani z Društvom prijateljev mladine Ptuj, skupne projekte smo izvajali tudi v širšem okolju, na primer na letališču v Moškajncih ali na gradu Borl. Sinergije in možnosti povezovanja in izvajanja aktivnosti smo iskali še z drugimi društvi, ki so takrat

delovala v lokalnem okolju. Z Društvom mladih Ptuj smo tako organizirali v letu 1994 prvi koncert z Josipo Lisac na dvorišču Minoritskega samostana. Prvi tečaj, ki smo ga organizirali, je bil v soorganizaciji z Zvezo kulturnih društev in Klubom ptujskih mažuret. V narodnem domu na Ptuju smo organizirali tečaj afriškega plesa s priznano plesalko in plesno pedagoginjo Barbaro Plečko. Ne glede na skromne finančne vire in pomanjkanje kadra smo z sodelovanjem znali pripraviti kvalitetne projekte.

Obdobje po letu 2001 in razvoj programskih vsebin

Do leta 2001 je zavod deloval samo z direktorjem, v oktobru 1995 je prišlo do prve zaposlitve preko javnih del. Takrat se nam je pridružila Darja Krajnc. Do prve redne zaposlitve za razvoj programa pa je prišlo šele v letu 2001 po otvoritvi novih prostorov na Osojnikovi cesti 9. Takrat se nam je pridružila Nevenka Alja Gladek (prej Gerl). Nekaj mesecev za tem se nam je v letu 2002 kot redno zaposlena pridružila

Valerija Tekmec za področje vodenja administracije. Sedem let smo torej delovali brez rednih zaposlitev. V tem dolgem obdobju so mi bili v pomoč sodelavci, zaposleni preko programa javnih del, ki se jim vsem iskreno zahvaljujem za njihov prispevek. Brez njih bi bilo še veliko težje.

Po letu 2001 so bili z zaposlitvijo programske vodje izpolnjeni osnovni pogoji za razvoj programskih vsebin. Tako se je danes v CID-u mogoče udeleževati na različnih področjih mladinskega dela.

- Pester je razvoj in ponudba počitniških aktivnosti.
- Mladim omogočamo udeležbo na mednarodnih izmenjavah in usposabljanjih v okviru evropskih programov.
- Različnim organizacijam iz našega okolja vsako leto ponudimo, da predstavijo svoje programe za otroke in mlade na že tradicionalnem Sejmu prostega časa.
- Razvijamo in vzpodbujamo prostovoljsko delo ter izvajamo prostovoljske aktivnosti v sodelovanju z različnimi društvi.

“Mladost in mladi kot ključni protagonisti predstavljajo precej zapleten sistem odraščanja in osamosvajanja. Govorimo o življenjskem obdobju in izkušnjah pogostega prehajanja med različnimi svetovi, kot so šola in z njo povezane izkušnje, preživljanje prostega časa z vrstniki, pa vse do iskanja prve zaposlitve, prvega stanovanja.

Vsi, ki smo že šli skozi ta obdobja, se zavedamo, kako zelo je pomembna vsaka oblika podpore, ki je je mlad človek deležen na tej poti. Prav pri tem imajo posebno vlogo in poslanstvo mladinski centri v vseh svojih oblikah in imenih. Včasih je to prostor, ki nudi organizirano obliko preživljanja prostega časa skozi različne delavnice, tečaje, dogodke. Včasih je to samo avtonomni prostor, ki nudi zavetišče, da se mladi tam dobivajo popolnoma neorganizirano. Na ta način mladinski centri zapolnijo marsikatero luknjo v odraščanju mladih in dajejo mladim priložnost za nabiranje neprecenljivih izkušenj. S tem ti prostori, vsebine in posamezniki, ki poskrbijo, da vse to nemoteno teče, dajejo neizbrisen pečat in prispevek.

Čestitke ob praznovanju obletnice delovanja CID Ptuj ter iskrena zahvala vsem posameznikom, ki ste z vsakodnevnim trdom omogočili, da se je to zgodilo.”

Stanko Šalamon, direktor Urada RS za mladino v obdobju 1991–2000

- Občasno gostimo mlade prostovoljce iz tujine, ki prinašajo dodano vrednost v našo ekipo. Veliko zanimivih akcij je bilo izvedenih z njihovo pomočjo in v sodelovanju z mladimi iz lokalnega okolja.
- Razvijamo vsebine na področju ponudbe neformalnega učenja, koncertov, razstav, potopisnih predavanj.
- Poskušamo se približati mladim tudi na področju informiranja z iskanjem primernih pristopov in orodij.
- Naš dnevni center vsak dan ponuja mladim varen prostor, kjer lahko brezskrbno preživijo svoj prosti čas, medtem ko čakajo na prevoz domov.

V decembru leta 2008 smo od Mestne občine Ptuj prevzeli v upravljanje Mestni kino Ptuj. Za nas je to v začetku predstavljalo velik programski izziv, s katerim pa smo se uspešno soočili. Z razvojem segmenitrane ponudbe in kvalitetnega programa je to najstarejše še delujoče kino prizorišče v Sloveniji našlo smiselno mesto v okviru našega programa in postalo priljubljeno pri ljubiteljih filma v našem mestu in širše.

Počasi, najbolj pa po letu 2001, so se povečevala tudi sredstva ustanoviteljice, namenjena izvajanju programskih vsebin in stroškom delovanja. Hkrati smo začeli pridobivati sredstva za naše delovanje tudi na drugih razpisih, predvsem na letnem razpisu Urada RS za mladino in evropskih razpisih, namenjenih izvajanju mladinskih izmenjav, usposabljanj in prostovoljskega dela. S prenosom Mestnega kina Ptuj v naše upravljanje smo sredstva pričeli pridobivati še s strani Ministrstva RS za kulturo, Slovenskega filmskega centra ter mreže Europa Cinemas.

Vpetost CID Ptuj v mladinsko delo na državnem in mednarodnem nivoju

Bili smo del iniciativne skupine za ustanovitev Mladinske mreže MaMa, mrežne organizacije mladinskih centrov v Sloveniji. Ugotavljali smo, da nihče ne zastopa naših interesov do države, zato je bila naša odločitev skoraj nujna. Danes je Zavod Mladinska mreža MaMa pomemben del mladinskega dela v Sloveniji in zastopa in zagovarja interese trenutno 50 mladinskih centrov po Sloveniji, ne glede na

njihovo pravno organiziranost. Skozi leta delovanja Mreže MaMa smo aktivno sodelovali tako v njenem svetu zavoda kot v strokovnem svetu.

CID Ptuj je svoj prispevek k razvoju mladinskega dela dal tudi na mednarodnem področju. Skupaj z Uradom RS za mladino, Mladinsko mrežo MaMa in s podporo Sveta Evrope smo si aktivno prizadevali za ustanovitev Evropske mreže mladinskih centrov, mednarodne mladinske organizacije, ki razvija sodelovanje in izmenjavo dobrih praks mladinskih centrov na področju Sveta Evrope. Lepo je videti, da organizacija deluje še danes in število članov raste. Nekaj časa smo kot člani Mladinske mreže MaMa s svojim predstavnikom aktivno sodelovali v upravnem odboru Evropske mreže mladinskih centrov ENYC.

Želel bi se zahvaliti vsem, ki so razumeli in tudi danes razumejo pomen te organizacije za mesto in širše okolje. Zahvaljujem se vsem posameznikom, mentorjem, organizacijam, sponzorjem in podpornikom, s katerimi smo skupaj soustvarjali prvih 25 let.

Vedno novi izzivi pri delu z mladimi pa ostajajo kot motivacija za moje nadaljnje delo. Kot mladinski delavec z odtenkom sive barve na to gledam kot na privilegij in priložnost za osebni ter profesionalni razvoj.

Predbožično metalčanje, B57, 2016

25 LET MLADIH NA PTUJU – KONKRETNO IN SPLOŠNO

ALEKSANDER KRANER

direktor Centra interesnih dejavnosti Ptuj, od 2008

4

ALEKSANDER KRANER

direktor Centra interesnih dejavnosti Ptuj, od 2008

Mestna občina Ptuj je pred več kot 25 leti zaznala potrebo po organizirani obliki mladinskega centra. V obdobju pred tem je to vlogo opravljal Klub mladih, ki je pustil lepe spomine danes že nekoliko starejšim mladim. Ves čas se je s populacijo mladih ukvarjalo tudi več drugih društev. Naj omenim Klub ptujskih študentov, ki je prve oblike organiziranosti začel kazati že v začetku prejšnjega stoletja in se je ves ta čas spreminjal v svoji organiziranosti in razsežnosti delovanja.

Mesto Ptuj je torej že v preteklosti dajalo pomen mladinski organiziranosti. Tako se je pred 25 leti ustanovil javni zavod Center interesnih dejavnosti in mladim čez svojo modifikacijo delovanja ponujal različne vsebine kvalitetnega preživljanja prostega časa. Kot zanimivost moram omeniti, da je bil CID Ptuj eden prvih mladinskih centrov v Sloveniji. Veliko drugim pozneje nastalim mladinskim centrom je

Velika metal sobota, BattleX, 2014

ptujski mladinski center predstavljal referenco. V tistem času so iz vse Slovenije pridobivali veliko pomembnih informacij o mladinskih centrih ravno iz Ptuja.

V tem prispevku bom namerno izpustil natančen zgodovinski pregled, za to bodo poskrbeli sodelavci, ki delujejo v zavodu že od njegove ustanovitve.

Centru interesnih dejavnosti Ptuj je od začetka bil cilj, da postane osrednji mladinski center Spodnjega Podravja, neodvisno od regionalne organiziranosti države. Ocenjujem, da to vlogo neformalno prevzemamo, saj sosednje občine nimajo tako močne organiziranosti mladinskega dela. V CID-u to dojemamo kot prednost, saj se tako k nam steka velik bazen mladih iz celotne Upravne enote Ptuj. Imamo resnično veliko bazo mladih, s katerimi in za katere delujemo.

“Svoj del zgodbe s Centrom interesnih dejavnosti sem pisal med leti 2010 in 2015. Začel sem kot prostovoljec, v naslednjih letih sem delal preko Javnih del in po izteku ponovno sodeloval prostovoljno. Skupaj smo izvedli lepo število koncertov, potopisnih predavanj, razstav, pustnih disko žurov ter drugih dogodkov. Zelo cenim projekt Kino brez stropa, pri katerem sem dve leti sodeloval kot tehnični vodja in si pridobil kar nekaj znanja in izkušenj. Pridobil sem tudi mednarodne izkušnje in poznanstva zunaj naših meja. Vodil sem mladinsko izmenjavo na Slovaškem in bil aktiven kot mentor EVS prostovoljcem, ki so delovali v CID-u. V teh petih letih sem delal z delovno ekipo, s katero imam še vedno prijateljske stike.

Hvaležen sem za priložnost in kvalitetna znanja, ki jih uporabljam v vsakdanjem življenju in v službi. Prepričan sem, da je CID dober kraj za mlade, kjer lahko preživljajo prosti čas, se neformalno učijo in pridobivajo druge veščine.

Vesel sem, da sem bil del CID-ove ekipe

Vse najboljše in srečno še naprej!”

Primož Potočnik, nekdanji sodelavec

“Moja EVS izkušnja je bila v letih 2008/09. (10 let! Ne morem verjeti!) Delo v CID-u je bilo priložnost in neverjetna pustolovščina. V CID-u sem imela možnost sodelovati v številnih projektih (tečaj francoščine, zimske in poletne aktivnosti za otroke, francoski večer, obrazne poslikave ...), pa tudi s številnimi drugimi organizacijami, kot so Sonček, Slovenska filantropija, Dom upokoencev ...

Ekipa – Sandi, Jure, Nevenka, Sabina, Saša in Beno – je bila zelo gostoljubna. Zaradi njih mi je bilo v CID-u zelo prijetno.

Imela sem srečo, da sem delala v centru s številnimi kulturnimi dogodki – koncerti, razstavami, festivalom kitare ... V Sloveniji sem preživela čudovito leto in še po desetih letih se izkušnje spominjam z velikim veseljem.

Vse najboljše, CID! ”

Aurélie Aguetaz, prva EVS prostovoljka v CID-u

Ravno ta populacija pa ima posebne značilnosti in posebna pravila, kako jo doseči z vsebinami, še zahtevnejše pa je delovanje za njih z namenom, da jih prebudimo kot aktivno mladino, ki bi želela s svojimi potrebami doseči nek nadstandard. Nenehno se sprašujemo, kako to doseči. Gre za zahtevno delo. Ob vsem tem si tudi postavljamo vprašanje, kdo je tisti, ki mora dati pobudo: mi, odrasli, ki se ukvarjamo z mladimi, ali mladi sami, ki bi se morali najboljše poznati in bi morali znati uresničevati svoje želje in potrebe? Glede na to, da imajo v mestu veliko možnosti za dosego svojih ciljev, se na tem mestu ta zgodba še ne determinira kot jasno prepoznan problem mladih. Izziv za nas, strokovnjake, ki delujemo v mladinskem polju, še vedno ostaja: kako pritegniti mlade, da pridejo na dogodke, kako aktivirati mlade, da bi sami izvajali svoje projekte. Zelo pogosto slišimo, da so mladi danes pasivni. Je to res, ali se zgolj posplošuje? Morda je to izgovor za odrasle, »saj jih tako ali tako nič ne zanima«. Menim, da s takšnim razmišljanjem delamo krivico tisti peščici mladih, ki niso pasivni, ki si želijo biti videni, ki so aktivni, dosegajo rezultate ali kakorkoli pripomorejo, da v družbi puščajo svoje pozitivno usmerjene sledi. Tej peščici mladih posvečamo največjo možno pozornost, saj se zavedamo, da oni postavljajo merila, kaj se naj počne. Velika možnost je, da takšni mladi pritegnejo svoje vrstnike, saj je pobuda prišla »od spodaj navzgor« in ne obratno. Imamo izkušnje, da to deluje, in to je dobra osnova za delovanje v tem bazenu populacije.

Otroški laboratorij zabave, poletne počitnice 2017

Izdelava grafita na parkirišču ob CID-u, 2007

Kam smo prišli v 25 letih, odkar deluje CID Ptuj? Lahko rečemo, da imajo mladi skoraj vse potrebno, kar se tiče infrastrukture. Če znajo to izkoriščati, pa zahteva malce podrobnejšo razpravo. Pogoji dela so eno, »stanje duha« pa je čisto druga zgodba. Bojim se, da bi, če bi vprašali 100 mladih na Ptuj, ali so zadovoljni, ali je za njih dobro poskrbljeno, dobili precej negativne odgovore. Možen vir nezadovoljstva je v mehkih vsebinah. Infrastruktura je dokaj dobro razvita, vendar se je čez celotno obdobje razvoja mladinskega dela na Ptuj v vseh teh letih bistveno premalo vlagalo v vsebino in v strokoven kader, ki bi se ukvarjal z mladimi izven formalnih institucionalnih oblik izobraževanja.

Če pogledamo malce nazaj, pomešano s sedanostjo, lahko opazimo, da na državni ravni ne izkoriščamo prednosti male države in da mladi niso prisotni v političnem bazenu, kjer bi lahko odločali o sebi, o svoji prihodnosti. Imamo pa v političnem smislu, na drugi strani, močno prisotno skupino upokojencev. To je res zanimiva situacija, zanimivo bi bilo videti, na podlagi kakšne analize, ali je fenomen, da imajo predstavnike v parlamentu upokojenci, mladi pa ne, prisoten še v kateri evropski državi. Zanimiva podlaga za razmišljanje je dejstvo, da so bili mladi preko politične Stranke mladih v letu 2004 izvoljeni v parlament. Ob prebiranju člankov iz tistih časov je bilo marsikje možno prebrati, da so mlade takrat izvolili ravno upokojenci in ne mladi, z mislijo oziroma

Otvoritev razstave Borisa B. Voglarja CID in čas ob
CID-ovem 20. rojstnem dnevu, 2014

z zaupanjem, da je mladim treba dati priložnost. Ponovno si je potrebno postaviti vprašanje, ali nam je uspelo upravičiti to zaupanje. Nekaj nepravilnega se je moralo zgoditi, danes mladim v parlamentu ni, upokojenci pa so. Smo zapravili zaupanje širše množice, da lahko kvalitetno vplivamo na družbeno stanje? Na prvi pogled je videti točno tako ... In to v državi, kjer imajo mladi možnost socialnega dialoga z najvišjimi političnimi predstavniki, kot nikjer drugje v Evropi. V Sloveniji mladi, posamezniki ali kot predstavniki mladinskih organizacij oziroma organizacij za mlade, z lahkoto pridejo do dialoga s predsednikom ali premierjem države. Če vprašam mlade iz Francije ali Nemčije, ali so že govorili z Macronom ali Merklovo, te le čudno gledajo. Pri nas je to veliko lažje, vendar ponovno ocenjujem, da tega privilegija ne znamo izkoristiti.

Mladi v Sloveniji bi morali imeti možnost utrjevanja svoje profesionalne identitete preko univerzitetnih študijskih programov, ki obravnavajo mladinsko delo kot izredno pomemben aspekt razvoja posameznika, ki tako ali drugače

posredno vpliva tudi na razvoj družbe. Poznamo države v Evropi, ki imajo tovrstne študijske smeri. Tudi pri nas je bila ideja o implementaciji študijskega programa mladinski delavec. Kaj se je zgodilo? Jasno, po moji oceni, nič. Imamo NPK (nacionalno poklicno kvalifikacijo) mladinski delavec, ki ni ne študijski program ne izobraževanje v kakršni koli obliki, ampak dobiš kvalifikacijo na podlagi predložene pretekle angažiranosti na tem področju. Torej, s tem ne pridobiš popolnoma nič novega, ampak se tvoje pretekle izkušnje formalizirajo v obliki nekega kvazinaziva. Najhuje pri vsem tem pa je, da so mladi s to formulacijo naziva zadovoljni?! Nobene kritike tega sistema nisem zasledil ob misli, da je bilo izhodišče uvedba univerzitetnega študijskega programa, dosežek pa NPK mladinski delavec. Očitno gre za izplen, ki na nek način ponazarja stanje duha mladih v našem okolju.

Kadar govorimo o mladih, iz perspektive odraslih pogosto pridemo do zaskrbljujočih misli o prihodnosti mladih. V takšni poziciji gledanja na prihodnost mlajših generacij

Četrto stoletje je lepa številka za sektor, ki je mlad in se ukvarja z mladimi ter jim sledi. Vzdržati tempo, ostati v kondiciji in iti v korak s časom, sploh pa z mladimi, ni lahko. V Mreži MaMa kot mrežni organizaciji smo ponosni, da že od naše ustanovitve, skoraj 15 let, CID Ptuj koraka z nami in nam je v podporo. Skozi leta sodelovanja so CID Ptuj in njegovi zaposleni veliko naredili za razvoj mladinskega sektorja in mladinskega dela. S strokovnim znanjem in izkušnjami so naš stalni partner pri razvoju našega programa in mladinskih centrov. In resnično nam je v veselje, da se lahko pohvalimo, da imamo v naši mreži enega izmed prvih mladinskih centrov, s tradicijo, trdim znanjem in bogatimi izkušnjami. Verjamemo, da ni vedno lahko na tako dolgi prehojeni poti, zato le vztrajno naprej po načrtani poti in še dlje. Hvala, ker ste bili in ste z nami in z mladimi.

Mag. Maja Hostnik, direktorica Zavoda mladinska mreža MaMa, 2014–2019

se ne zavedamo, da smo sami šli čez proces odrasčanja, pozabljamo na svoje upornišstvo in nerazumevanje nas, takrat starejših generacij. Tako gre za neke vrste zakonitost, kako starejši gledamo na mlajše generacije, seveda pa tudi ne smemo pozabljati na zakonitosti, ki veljajo pri odrasčanju posameznikov. Iz takšnega razmišljanja o situaciji mladostnikov današnjega časa in na podlagi položaja v preteklosti lahko predvidevamo smernice razvoja položaja mladostnikov v prihodnosti. Konstanta pri razvoju posameznika, človeštva in, če konkretiziramo, mladostnika je, da mladostniki prehajajo skozi določene faze razvoja na poti do odraslosti. Skozi čas in skozi različna družbena okolja se spreminja tudi pripisovanje pomembnosti vloge razvoja mladostnika. Kot je bilo nekoč, bo tudi še v prihodnosti mladostno obdobje označeno kot doba nezadržne radosti in na videz neutolažljive žalosti in izgube, družabnosti in osamljenosti, nesebičnosti in egocentričnosti, nenasitne radovednosti in dolgočasja, zaupanja vase in dvoma o sebi. Predvsem pa je to obdobje hitrega spreminjanja – telesnega,

spolnega in intelektualnega v mladostniku ter spreminjanja zunanjih zahtev, ki jih družba postavlja razvijajočim se mladostnikom. Obdobje mladostnikov je življenjsko obdobje, ki je posebno cenjeno, to je čas, ko se najintenzivneje živi, četudi včasih težavno, je obdobje, ko se začnemo zavedati sebe v drugačni luči, začnemo se zavedati svojih možnosti, zavedati se začnemo tudi možnosti zapravljenih priložnosti, kar je lahko v življenju mladostnika tudi zelo frustrirajoče.

V času študija in pisanja diplomske naloge sem našel zanimiv starogrški citat iz 5. st. pr. n. št.: »Danes imajo mladi radi razkošje. Nevzgojeni so, ne spoštujejo avtoritete in starejših. Današnji otroci so pravi tirani. Ne vstanejo, kadar starejši vstopijo v sobo, ugovarjajo staršem, jedo kot živali, trpinčijo svoje učitelje« (Conger 1985, str. 119).

Kaj lahko spoznamo iz tega citata? Citat deluje, kot da bi bil zapisan v sodobnem času, je pa iz obdobja pred našim štetjem in deluje univerzalno. Problemi med generacijami so

stari kot je staro človeštvo. Na podlagi zgodovinskih zapisov so ugotovitev takšne, da današnje medgeneracijske probleme rešujemo manj grobo. Medgeneracijski razkorak je močnejši predvsem zaradi drugačnih socialno-ekonomskih vprašanj. Mladi so danes kljub precej obrnjeni demografski sliki še zelo močno, številčno zastopani v družbi, po drugi strani se pa življenjska doba daljša, starejši živijo dlje in so sposobni dalj časa obdržati svoje mesto v družbi, s tem pa so na nek način ovira mladim, ki bi jih radi zamenjali. Zavedati se moramo, da so odrasli ustvarili svet zase, z najboljšo mislijo, kaj bodo pustili mladim, in zato mladim svoj način življenja vsiljujejo kot model. Seveda je to pogosto vir konfliktov med generacijami. Sam ocenjujem, da postane problematično, kadar konflikti med generacijami izginejo, takšna situacija je zaskrbljujoča, to pomeni, da je ena generacija postala popolnoma konformna, največkrat je to generacija mladih. Takšno stanje je problematično in ni v funkciji napredka oz. razvoja družbe. Zato je iz vidika razvoja mladostnikov problematično, kadar sta npr. mama in hči najboljši

Tradicionalni Pustni disko žur, 2019

“Center interesnih dejavnosti je bil prvi prostor, kjer sem se srečal z mladinskim delom, projektnim vodenjem in neformalnim izobraževanjem. Že kot veliko mlajši sem se udeleževal njihovih počitniških programov in delavnic za otroke.

Prvi pravi stik pa sem s CID-om vzpostavil, ko sem se udeležil mednarodne mladinske izmenjave na Slovaškem. Ta izmenjava mi je dala ogromno novih znanj in nazorov in zaradi tega se še vedno ukvarjam s takšnimi projekti.

Čez leta sem aktivno sodeloval tudi v projektih Mestnega kina Ptuj. Na pobudo Nine Milošič in Mateje Lapuh sem začel sodelovati pri projektu Kino vrtiček, najprej dve leti kot pomočnik, kasneje pa sem projekt aktivno vodil. Na tej točki se zahvaljujem CID-u predvsem za to, ker so v meni videli potencial za projektno vodenje in mi ponudili priložnost, da se v takšnih zadevah preizkusim.

Kot aktivni član banda Ashine sem s CID-om sodeloval pri različnih projektih, povezanih z glasbenim ustvarjanjem. Preko CID-a sem s svojo prvo skupino, takrat pod mentorstvom Antoina Barraua, posnel svoj prvi demo posnetek. Večkrat je center omogočil meni in članom mojega banda vaje in koncerte v njihovih prostorih in nas tudi finančno podprl.

Svoje karijerne poti definitivno ne bi zgradil na tak način, če v njo ne bi bil vpleten Center interesnih dejavnosti Ptuj.”

Nejc Benčič, projektni sodelavec in glasbenik

“Takrat skoraj soseda CID-a sem njegova vrata na Osojnikovi 9 prvič odprla z željo po uporabi računalnika in vseмогоčnega dostopa do interneta, kmalu pa začela srkati še CID-ovo kulturno, umetniško, izobraževalno in življenjsko energijo. Takrat si nisem predstavljala, da bom nekoč v CID-u tudi delovala, najprej prostovoljno, nato preko študentskega dela, vse do redne zaposlitve in sedaj kot zunanja sodelavka. V času študija sem se na CID obrnila s prošnjo po prostoru za filmsko avdicijo in naša pot se vse od takrat nadaljuje. Hvala vsem zaposlenim za posluh in doprinos k lokalnemu dogajanju in izobraževanju, za vse podarjeno znanje, ki sem ga v CID-u še zmeraj deležna, in hvala za prijateljske vezi, ki jih pletem vsakič, ko stopim skozi ta vrata, ki so me najprej ponašala v svet medmrežja, danes pa v kreativne in prijateljske odnose. Hvala, da z vami skozi Mestni kino Ptuj na Ptuj živi tudi filmska umetnost in da sem lahko tudi del te zgodbe.

Udeležba na CID-ovih dogodkih in projektih in nato delovanje v sami organizaciji me je nedvomno še bolj usmerilo in navdahnilo, da se s kulturnimi, umetniškimi in izobraževalnimi projekti za vse starostne skupine ukvarjam tudi danes, ko po statistiki nisem več tako mlada, a v resnici zmeraj bom – za kar je zaslužen tudi CID Ptuj s svojim dušo očiščujočim Mestnim kinom Ptuj. Hvala za zaupanje in srčno še najprej! #cidjezakon #kinojezakon”

Tina Maroh, sodelavka

prijateljici. Konflikti med generacijami so po moji oceni nujen družbeni pojav, saj le tako lahko pride do premikov v razmišljanju in do razvoja veščin, ki so njuno potrebni za razvoj in rast družbe.

Težko je umestiti ptujski mladinski center v specifično situacijo, ki bi bila neprimerljiva z drugimi okolji. Že na račun globalizacije je težko geografsko in družbeno iskati posebnosti posameznih okolij. Zanesljivo obstajajo signifikantne statistične razlike v različnih okoljih glede na mladostnikovo doživljanje in izkoriščanje prostega časa. Za naše okolje podobnih raziskav ni, zato bi govoril o širših značilnostih, ki se zrcalijo tudi v ptujsko okolje. Če se ozremo nekoliko nazaj, lahko ugotovimo, da čim bolj se je zaradi spremenjenih razmer dela spreminjala vloga družine, tem pomembnejši so postajali organizatorji in dejavniki družbene skrbi za preživljanje prostega časa. Lahko bi tudi sklenili, da se je vzgojni vpliv skupnosti v primerjavi z vzgojnim vplivom družine zelo povečal prav v času intenzivnega družbenega, industrijskega in splošnega napredka. Čeprav sem bil v času odpiranja javnega zavoda CID Ptuj aktiven v sorodni organizaciji na Ptuj, razmišljam in ugotavljam, da so takšne družbene spremembe, ki so vse več kompetenc za vzgojo in za kvalitetno izrabo prostega časa dajale družbenim deležnikom, bile tudi jedro motiva za odpiranje organizacij, kot je naš mladinski center. Vodstva mladinskih centrov čaka izziv prihodnosti, da spremljajo družbene spremembe in se jim ves čas prilagajajo. S tem ne mislim, da moramo upoštevati le želje mladostnikov, ampak da v teh spremembah strokovno prilagajamo ponudbo prostočasnih aktivnosti in ustvarjamo pogoje za aktivno participacijo mladih pri kreiranju njihovega prostega časa. Vselej se je upoštevalo prepričanje, da vključevanje v programe zunajšolskih in prostočasnih dejavnosti pomaga razvijati vsestransko razvito osebnost. Takšno razmišljanje nas vodi v zavedanje velike odgovornosti za družbeni razvoj mladostnikov tudi v našem mladinskem centru. Dejstvo je, da so mladi skozi številne dejavnosti res širili svoja obzorja, se svobodno udeleževali in komunicirali, se kulturno, športno, estetsko, zdravstveno in še kako drugače razsvetljevali. Številnim je tako udeleževanje med prostim časom pomagalo, da so se lažje odločili za poklic, v socialnem, emocionalnem in kulturnem smislu jih

je vzpodbujalo k ustvarjalnosti, izražanju njihovih lastnih idej in razmišljanj, skratka, tu so številni dobili temeljno podlago za nadaljnje delovanje tako v profesionalnem smislu kakor tudi pri drugih oblikah uveljavljanja posameznika v družbi. Da je do podobnih učinkov prihajalo tudi v vrstah »naših« mladostnikov, lahko preberemo v tem zborniku v izjavah, mislih in doživljanjih posameznikov, ki so se tako ali drugače udeleževali pri nas v Centru interesnih dejavnosti Ptuj.

V prihodnjem obdobju želim, da bi CID Ptuj sledil svoji viziji in bi dočakal še veliko let kot aktivna institucija, ki bi jo mladi sprejeli za svojo. To je namreč ključna točka, mladi dajejo življenje instituciji, brez tega institucija hitro zakrni in ostane le še ena izmed institucij, ki je lahko sama sebi namen. Da se to ne zgodi, je potrebno aktivno bdeti nad dogajanjem v ožjem in širšem globalnem svetu mladih. Ravno to balansiranje med novačenjem mladih in/ali ustvarjanjem pogojev, da mlade aktivira pobuda s strani organizacije, je velik del na poti do uspeha v sobivanju z mladimi. Paradigmo, da se mladi učijo od starejših, se da smiselno tudi obrniti tako, da se tudi starejši lahko veliko naučijo od mladih. Ozaveščanje ene in druge relacije je lahko zelo pomembno za razvoj skupin in posameznikov mladih in starih. Seveda se v praksi tega pogosto ne zavedamo in tega ne izkoriščamo v skupno korist, ampak so starejši pogosto prepričani v svoj prav in še težje spreminjajo tok razmišljanja. CID Ptuj je preživel svojih 25 let, po moji oceni, ustrezno namenu, s katerim je bil ustanovljen. Generacije, ki smo se organizaciji priključile po nastanku, pa smo odgovorne, da CID Ptuj doživi še vrsto okroglih obletnic aktivno, usmerjeno k mladim in tudi skupinam, ki ostajajo mlade v srcu, in tako vsi skupaj prispevamo kamenček v mozaiku lepšega življenja na Ptuj.

Literatura

- Conger, J. (1985). Mladostniki. Ljubljana: Centralni zavod za napredek gospodinjstva. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Kraner, A. (2002). Vrednotne in dejavnostne orientacije mladostnikov (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Tečaj risanja s Tomažem Plavcem, 2007

Koncert mladih ptujskih glasbenikov (na sliki Zvezdana Novaković, Bernard Pintar in Grega Žuraj)
in EVS prostovoljca Antoina Barrauja, 2012

SPREMINJAJOČE ŠE POTREBE IN ŽELJE MLADIH

DR. MIRJANA ULE

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

DR. MIRJANA ULE

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

“Kot prostovoljka sem se v letih 2016 in 2017 odločila sodelovati pri projektu Kino brez stropa, ki ga je organiziral Center interesnih dejavnosti. Vzdušje, ki smo ga ustvarili skupaj s sodelavci, je bilo izvrstno. Prav tako mi je bilo všeč, da sem spoznala nove ljudi, se z njimi družila, in tako kakovostno preživela svoj prosti čas. S tem sem se tudi sama razvijala in pridobila nova znanja in izkušnje.”

Zlatka Horvat, prostovoljka

Uvod: Mladost je, mladost je ...

Saj res, kaj je mladost? Je to življenjska doba ali stanje duha in telesa? Je skupek fantazij, ki vodijo naše odraščanje ali resen napor, da bi našli sami sebe in svoje mesto v svetu? Naravna podlaga mladosti je psihofizični proces odraščanja. Če otroštvo še pripada področju naravnega in odraslost področju družbenega, potem mladost pomeni predvsem sam prehod iz narave v družbo.

Razstava o punku in koncert, 2008

Sociokulturno osamosvajanje mladine pa ni samo po sebi razumljiva stvar. Je rezultat kompleksnih družbenih dogajanj in pogajanj. Mladost je odvisna od družbenega razvoja in stanja duha v družbi. Pravzaprav je mladost kot pomembno življenjsko obdobje in mladino kot družbeno skupino omogočil pospešen družbeni in ekonomski razvoj sodobnih družb v drugi polovici dvajsetega stoletja. Predvsem množičen vstop v izobraževanje ter odsotnost iz delovnega procesa sta omogočila večjemu delu mladih poseben čas in

prostor za osamosvajanje in oblikovanje lastne kulturne in generacijske zavesti.

O generaciji govorimo, ko imajo ljudje, rojeni v določenem časovnem obdobju, neko skupno izkušnjo, vrednostne in življenjske orientacije, ki jih ločijo od prejšnjih generacij. Tako o generaciji mladih začnemo govoriti, ko se mladi množično vključijo v proces izobraževanja, ko oblikujejo svojske stile življenja. Tako je na primer generacija mladih 70. in 80. let prejšnjega stoletja znana po tem, da je sprožila vrsto kulturnih in emancipacijskih procesov, s katerimi so postali prepoznavni v družbi in so se oblikovali kot pomembna družbena skupina.

Ravno v zadnjih treh desetletjih pa je v razmerju med mladino in družbo prišlo do velikega preobrata. Mladi so prešli iz skupine z velikim simbolnim pomenom v socializmu v običajno družbeno skupino s partikularnimi interesi, ki nima posebnega ideološkega ali političnega pomena. V okoliščinah neoliberalnega ekonomskega modela je odpadla potreba po institucionalnih in simbolnih reprezentantih v političnem sistemu, pa tudi potreba po avtonomnih družbenih gibanjih, kjer bi se mladi politično angažirali in oblikovali (Ule, 2010).

Mladi 1970–1990:

Vloga mladinske kulture v osamosvajanju mladih

Pa pogledjmo še malo v preteklost, da bomo lažje razumeli sedanjost. Mladinske kulture so predvsem v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja postale pomembne institucije socialnega uravnavanja življenjskega sveta mladih. Utrdile so socialne in kulturne povezave med mladimi in jim pomagale v vsakdanjem obvladovanju problemov odrasčanja. Vrstniška oziroma mladinska subkultura je postala vse pomembnejši dejavnik socialne konstrukcije mladine. Raziskovalci so ugotavljali, da mladi jemljejo socializacijo v svoje roke (Zinnecker, 1987; Brake, 1983; Ule in Mihelj, 1995).

Proces osamosvajanja in izoblikovanja urbanega življenjskega sveta mladih je združeval številne pomembne

Filmski kampus, mednarodna izmenjava na temo filma v sodelovanju z Društvom zaveznikov mehkega pristanka, 2014

sociokulturne spremembe, ki so močno vplivale na dogajanje in kulturo urbanega življenja v drugi polovici dvajsetega stoletja: detabuizacijo spolnosti, liberalizacijo medspolnih, družinskih in generacijskih odnosov, razvoj mladinskih civilnodružbenih pobud in gibanj, razvoj nove politične kulture ter novih življenjskih in vrednotnih usmeritev. Na pomembnost in samostojno vlogo v odraščanju mladih so opozarjale predvsem naslednje značilnosti mladinskih kultur:

- Usmerjenost mladih k svojim vrstnikom. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so mladinska gibanja celo skovala geslo »Ne zaupaj nikomur nad 30 let!«, ki je postalo zelo popularno. Ena od posledic delovanja mladinskih kultur je bilo tudi vse bolj zgodnje osamosvajanje mladih od staršev. Mladi so razvijali posebne oblike skupnostnega vrstniškega življenja, kot so komune, stanovanjske zadruge.

- Ustvarjanje svojega lastnega komunikacijskega in medijskega prostora mladih. Mladi so začeli ustanavljati posebne mladinske medije od grafitov do underground revij, radijskih postaj, videoprodukcije, prek katerih so komunicirali ali polemizirali s prevladujočimi ideologijami družbe odraslih, sporočali svoja občutja.
- Mladi so razvili močne simpatije do marginalnih skupin in manjšin. Skoraj vse družbeno marginalizirane skupine (od etničnih manjšin do skupin z drugačnimi spolnimi praksami, gibanj za različne državljanske pravice, ženskih gibanj) so žele veliko simpatij in vsaj simbolično podporo med mladimi. Konec koncev so mnogi mladi sami sebe opredeljevali kot marginalizirano družbeno skupino s svojimi interesi in potrebami.

Za tedanje urbane mladinske kulture so bila zanimiva predvsem tri področja: ustvarjalnost, seksualnost in politika. Seksualnost je bila še najbolj preprežena s tabuji in nadzornimi posegi odraslih in zato najpomembnejše področje emancipacije mladih. Ustvarjalnost, glasba, umetniška produkcija je bila privilegiran izraz kreativnosti mladih. Tudi politika je bila privlačno področje javnih diskusij, tribun, performansov. Odpor urbane mladine do avtoritet in prevladujočih ideologij, institucij se je v praksah mladih povezal s prizadevanji za družbene spremembe.

Te spremembe so konec šestdesetih in v sedemdesetih letih pripeljale do potrebe po družbeni in politični emancipaciji mladih, ki se je javno prezentirala predvsem s študentskimi in novimi družbenimi gibanji, katerih akter so bili mladi. Sprožile so velike spremembe v življenjskih in vrednostnih orientacijah sodobnih družb: detabuizacijo spolnosti, liberalizacijo medspolnih, družinskih in generacijskih odnosov, razvoj ekološke zavesti, spremembo razmerij med dominantno kulturo in subkulturnimi trendi itd.

Čeprav so se mladi zavzemali za na videz partikularne probleme, so te probleme vendarle definirali kot univerzalne probleme ljudi. Mirovniki so definirali svoja prizadevanja proti različnim oblikam militarizacije in za civilno služenje vojske kot splošno prizadevanje za ohranjanje miru. Ekologi so se s partikularnimi akcijami borili za spremembe odnosa

“CID že vrsto let piše nepozabne zgodbe, polne pozitivne energije. Moj prvi spomin nanj sega približno 15 let nazaj, ko smo s tujimi študenti na izmenjavi v parku barvali koše za smeti.

Od takrat naprej se v njihove prostore redno vračam. Prve delovne izkušnje sem kot mlada diplomantka pridobivala ravno preko CID-ovega programa brezplačne učne pomoči, kot lektorica sem se podpisala tudi pod nekatere njihove izdane publikacije. Odkar sem prevzela regijsko koordinatorsko Otroškega parlamenta za ptujsko območje, smo v prostorih CID-a do danes razpravljali o osmih različnih temah. Točno tako dolgo sodelujemo tudi preko natečaja Evropa v šoli, kjer na regijski ravni izbiramo perspektivne mlade literate. Nenazadnje so mi CID-ove prostočasne delavnice bile v vzpodbudo tudi za to, da sem (končno) sedla za šivalni stroj.”

Vojka Havlas, pedagoginja, projektna sodelavka

“Zgodovini Društva prijateljev mladine Ptuj in Centra interesnih dejavnosti Ptuj sta neločljivo povezani. V vseh teh letih se je zamenjalo lepo število predsednikov društva, sodelovanje pa ostaja. Uspešno smo izpeljali veliko projektov za ptujske otroke in ustvarili nepozabne spomine - sploh takrat, ko ni šlo vse po načrtih. Se spomnite dežja, ki je osvežil rojstnodnevno torto velikanko na Pomladni vetrnici, ali snežnega viharja, ki je pri -22 stopinjah Celzija dobesedno pobelil Veseli december? Da o druženju na piknikih, ko smo dogodke šele snovali, sploh ne govorimo ...

Na nove podvige! ”

Predsedniki DPM Ptuj

do okolja itd. »Politično je zame vse, tudi hrana in elektrika« (pripadnik ekološkega gibanja, 1987; v Ule, 1988, str. 91).

Značilna za tedanjo urbano kulturno sceno je bila spontanost in neformalnost delovanja, povezana z osebnim razvojem. »Mislim, da gre za to, da stvari okoli tebe postanejo del tebe. Če se te ne dotaknejo, ne moreš biti angažirana« (pripadnica ekološkega gibanja, 1987; v Ule, 1988, str. 90).

Sodeč po javnomnenjskih podatkih v osemdesetih letih je dogajanje med mladino z velikimi simpatijami spremljala tudi odrasla populacija v Sloveniji. V mladih je videla potencialnega pobudnika družbenih sprememb (Ule, 1988). Prav mladi, zbrani okrog novih družbenih gibanj in medijev, so bili v veliki meri zaslužni za začetni neproblematičen prehod iz socializma v postsocializem konec osemdesetih let.

Mladi 1990–2000: Od mladinskih kultur k individualizaciji vsakdanjega življenja

Šestdeseta in sedemdeseta leta so bila v Evropi in Sloveniji obdobje naglega vzpona in kvalitativne rasti urbane mladinske kulture, povečane emancipacije in samozvesti mladih. Osemdeseta leta so bila obdobje razširitve in razčlenjanja mladinskih kultur na celo vrsto alternativnih scen. Od devetdesetih let dalje pa raziskave beležijo počasen upad avtonomne mladinske kulture in alternativnih družbenih gibanj ter povečanje družbene anomalije mladih (Ule, 2012). Ideologija neoliberalizma je odtrgala mlade od »velikih tem« in družbenih spopadov dvajsetega stoletja, kot so mir, ekologija, alternativna ekonomija in politika. Namesto tega so se sicer pojavile nove teme, kot so obrat v sebe, zasebnost, zdrav življenjski slog, uporaba novih tehnologij. Te teme niso več tipično mladinske, saj zadevajo mlade v enaki meri kot odrasle (Côté, Levine, 2002). Tu ne moremo pričakovati kakšnega večjega udejstvovanja ali socialnega preboja mladih.

Mladi, ki so bili v času (jugoslovanskega) socializma vsaj v Sloveniji privilegirana družbena skupina, so od devetdesetih let dalje postali »najšibkejši člen« tranzicije. Novi družbeni sistem ni več potreboval mladine kot posebnega simbolnega predstavnika družbe. Predvsem pa ni bilo več potrebe, da bi

Poletne likovne ustvarjalnice v sodelovanju s festivalom Art Stays, 2014

se novo nastopajoče ideologije izražale skozi mlade. Mladi so brez svojih političnih predstavnikov imeli le malo glasu v javnosti in političnem življenju. Temu ustrezno se je zmanjšal tudi njihov družbeni pomen.

Potem ko je napredujoči proces zoževanja socialne države od devetdesetih let dalje preložil večino stroškov za družbeno reprodukcijo od države nazaj na družine, so se tudi možnosti ekonomskega osamosvajanja mladih znatno skrčile. Namesto emancipirane mladosti mladi živijo podaljšano otroštvo pod okriljem družine. Starši postanejo največji zaupniki otrok, vrstniki pa tekmeci za omejene dobrine (mesta v zaželenih šolah, delovna mesta). Namesto iskanja rešitev življenjskih dilem in problemov mladih na ravni družbe so jim bili

ponujeni nadomestki rešitev, kot so podaljševanje šolanja, produkti novih informacijskih tehnologij in drugi potrošni izdelki, ki jih potiskajo v podaljšano otroštvo ter odvisnosti in beg v medijsko popularizirane mladinske življenjske stile (Ule, 2008).

Zabrisale so se razlike med avtentičnimi mladinskimi kulturami in tržno vsiljenimi kulturnimi smernicami, ki jih mladim vse bolj agresivno posredujejo in vsiljujejo trg in mediji, zato se je pomensko izpraznil tudi pojem mladinska kultura (ali mladinska subkultura). Življenjski stili niso več avtonomni produkt mladinske inovacije, ampak so pogosto prevzeti potrošniški stili, ki jih trg vsili mladim. Vzporedno s pravimi scenami se začnejo formirati psevdoscene, na primer

resničnostni šovi na TV, kjer so zabavne oddaje velikokrat narejene po vzorcih pravih scen, ali virtualne scene prek elektronskih medijev, kjer posamezniki vstopajo in sodelujejo v navideznem svetu. V mladinskih scenah mladi danes namesto vzpodbude za kritično refleksijo družbe najdejo le podporo nereflektiranemu zapiranju v svet zabave, užitka, pozabe, individualne porabe in skrbi za osebno kariero.

Družbeni konteksti življenja mladih so se torej v zadnjih desetletjih močno spremenili. Te spremembe so povezane s spremembami v prehodih na trg dela, ekonomskimi, pa tudi ideološkimi spremembami. Neokonservativizem in neoliberalizem razbijata solidarnostne institucije v družbi, ki niso zasnovane na jasni logiki dobička in izgub, tako tudi »podporno mrežo« mladinskih kultur in družbenih gibanj. Namesto tega ponujata mladim individualni uspeh v podjetništvu in karierno prizadevanje na trgu znanja kot

Polna dvorana na Rap domačici, 2019

merilo za osebno samorealizacijo. Nove oblike zabave, ki jih nudi informacijska tehnologija (npr. računalniške igre, internet) so »vrnile« mlade iz javnosti v zasebnost, v okvire svojih sob in računalniških okolij (Ule, 2016).

Mladi 2000–2019: Na mladih svet stoji! Ali res? Ali še?

Kako pa se najnovejša mlada generacija, poimenovana tudi milenijci, odziva na spremenjene družbene razmere in pogoje? Kot kažejo empirične raziskave v Sloveniji in drugod po Evropi, zelo drugače kot prejšnje generacije. Kljub spremenjeni vlogi mladih in težjem prehodu v odraslost med mladimi v novem tisočletju narašča zadovoljstvo z lastnim življenjem (Ule, 2016). Po podatkih Urada za statistiko RS, ki povzema ugotovitve Eurobarometra, je bilo v letu 2013 s svojim življenjem na splošno zadovoljnih 80 % mladih med 16. in 29. letom (SURs, 2015). Tudi raziskave Slovenskega

“ V času mojega članstva in predsedovanja v Društvu prijateljev mladine Ptuj, med leti 1994 in 2001, je bilo sodelovanje s CID-om ključnega pomena za uspešno delovanje društva. CID je društvu predstavljal neke vrste most med našim prostovoljskim delovanjem in že utečeno javno, občinsko strukturo. Predstavljal je platformo, preko katere je društvo imelo bistveno večje in boljše možnosti predstaviti svoje delovanje, projekte in zamisli tistim, ki so pri upravljanju občine Ptuj skrbeli in odločali o razvojnih prioritetah, vključujoč tudi tiste na področju sociale in družbenega dogajanja, kjer je bilo naše društvo najbolj aktivno. S tem je društvo uspelo pridobiti tudi nekaj finančnih sredstev, ki so mu zagotavljala stabilnost, možnost razvoja programov in projektov ter prisotnost in prepoznavnost v lokalni skupnosti. Mislim, da je s tem CID, vsaj kar se tiče DPM Ptuj v tistem obdobju, odlično izpolnil svoje poslanstvo.

CID-u čestitke ob pomenljivi obletnici!”

Dušan Sterle, predsednik DPM Ptuj v obdobju 1994–2001

Jam session, 2007

javnega mnenja iz zadnjih let poročajo o visoki stopnji zadovoljstva z življenjem in optimizma mladih (SJM, 2016). Mladi do 30 let so med vsemi starostnimi kategorijami prebivalstva v Sloveniji najbolj srečni in zadovoljni z življenjem. Ti podatki terjajo podrobnejšo razlago tudi zato, ker do podobnih ugotovitev prihajajo tudi raziskovalci mladine drugod po svetu.

V ospredju življenjskih in vrednotnih orientacij mladih so potreba po varnosti, ugodju, kvaliteti vsakdanjega življenja. Spremembe vrednotnih usmeritev mladih se bistveno odražajo v vseh treh poglavitnih področjih življenja: zasebnosti, poklicnem delu in javnosti/politiki. Najprej morajo preizkusiti odnose, preden se zavežejo starševstvu. Ta

premik od zakona kot institucije k zakonu kot odnosu kaže, da se je spremenil bistveni del kulture odnosov, ki se kaže v svobodi izbire. »Včasih so se mladi spoznali, se poročili in imeli otroke. Danes preprosto živijo skupaj« (Wilkinson, 1997, str. 90). Velika privlačnost skupnega zunajzakonskega življenja pomeni tudi, da se je razparala zadruga med zakonom in starševstvom.

Kot so se spremenili odnosi v družinskem življenju, tako se je spremenil tudi odnos mladih ljudi do dela. V preteklosti je posameznik vstopil v podjetje s predpostavko, da bo tam ostal vse življenje. Lojalnost je bila povezana z življenjsko varnostjo. Izguba delovnega mesta za nedoločen čas, vzporedno z razvojem individualiziranega trga dela, vpliva predvsem na nove generacije, ki vstopajo na trg dela. Povsod v zahodnem svetu je postala zaposlitev negotova. Nezaposlenost je ekstremna oblika te negotovosti.

Obenem pa mladi želijo delo, ki jim omogoča ugodno ravnotežje z zasebnim življenjem (Ule, 2008). Tu se pojavlja nova oblika odgovornosti, kjer je vse manj ljudi pripravljenih svoje občutke in zasebno življenje podrediti karieri: »Stališča moje generacije do dela se spreminjajo. Namesto pripravljenosti, da vse življenje žrtvuješ za delo, danes v delu iščemo predvsem zadovoljstvo in samopotrditve« (izjava mladega Japonca v Wilkinson, 1997, str. 108). Stara in navidezno večna shema, »več prihodkov, več kariere, več porabe«, se ruši. Na njeno mesto stopajo nove prioritete, ki so pogosto težko prepoznavne, v katerih pa stopajo v ospredje nematerialne dobrine kakovosti življenja, ki prevzemajo prevladujočo vlogo. Ljudem postaja razpolaganje z njihovim časom enako pomembno kot višji dohodek ali napredek v karieri. Boj za gmotne dobrine že spodjeda boj za delitev težje dostopnih nematerialnih dobrin, ki se jih ne da meriti z denarjem, kot so odnosi, (prosti) čas, užitek, samouresničevanje (Wilkinson, 1997). Te vrednote pridobivajo pomen.

Zaključimo lahko, da je za novo generacijo mladih značilen pragmatični realizem. Odraščajo v obdobju globalne preobrazbe sveta, ki so jo sprejeli in se ji prilagodili na način, da zmanjšujejo svoje aspiracije in želje na nivo možnega.

“CID Ptuj mi je dal priložnost ustvarjati z otroki in mladimi preko najrazličnejših delavnic, ki sem jih kot likovna pedagoginja kreirala ob različnih priložnostih. Na poletnih delavnicah animiranega filma, kjer so udeleženci oblikovali svojo zgodbo, izdelali like in sceno, se poglobili v delo animatorja, posneli zvok, so nastale krasne animacije. Minilo pa je že 10 let, odkar smo s skupino vedoželjnih in raziskovalnih otrok poletni teden namenili raziskovanju del umetnikov, ki so se takrat predstavljali na festivalu Art Stays. Kasneje sem se pridružila ekipi, ki je oživila mestni kino. Pomagala sem pri snovanju filmskih poustvarjalnic in vodenju pogovorov z otroki. CID kreira fantastična ekipa, s katero je vselej krasno sodelovati. Možnosti, ki jih CID ponuja otrokom, mladim, preko filma pa tudi odraslim, postajajo vse bolj pomembne vsebine, saj navdihujejo duha in osvetljujejo življenje.”

Hana Repše, pedagoginja, projektna sodelavka

“S CID-om sodelujem že od leta 2010, ko sem bila zaposlena preko javnih del. Tisto leto je bilo prav posebno, ne samo zaradi razgibanega dela, veliko dogodkov in novih izkušenj, pač pa tudi zaradi novih prijateljstev. Takrat sem spoznala EVS prostovoljko Lilio Canario, s katero sva skupaj odpotovali tudi v njeno rodno Portugalsko. S CID-om sem ostala v stiku še leta kasneje in medtem se je zgodilo marsikaj lepega in zanimivega. Vodila sem delavnice za otroke, bila sem mentorica EVS prostovoljcem, ki so prihajali na delo v CID, bila sem priča prvemu Kinu brez stropa, pomagala sem pri izvedbi mladinskih filmskih delavnic Luksuz produkcije, vodila sem odpravo na izmenjavo v tujino z mladino iz Ptuja in še bi lahko naštevala. V CID-u sem si poleg novega dela in novih izzivov nabrala veliko izkušenj za delo in za življenje nasploh. Za to sem hvaležna vodstvu in vsem zaposlenim.”

Leonora Švagan, prostovoljka, nekdanja sodelavka

Važna jim je kvaliteta življenja in odločili so se za taktiko ali-ali: ali samorealizacija v delu ali v prostem času, ali kariera ali družina. Po večini so zadovoljni s svojim življenjem, optimistični in nezahtevni (Ule, 2016).

Nove delitve med mladimi: Zmagovalci in poraženci

Tisto, kar je v vsej tej zgodbi problematično, je naraščanje delitev med mladimi. Nimajo vsi mladi dostopa do priložnosti, ki se ponujajo njihovi generaciji. Mnogi se srečujejo z ovirami in te ovire se kopičijo predvsem pri socialno prikrajšanih

Udarno in ekspresivno, zaključek prvega ptujskega pokala v slam poeziji, 2018

mladih. Če digitalno omreženje sveta proizvaja novo obliko generacijske in kulturne homogenizacije mladih, pa močno opazne razlike in neenakosti v življenjskih situacijah ter življenjskih priložnostih proizvajajo velike lome med mlado generacijo, ti pa vodijo do eksplozivnih napetosti med mladimi.

Po podatkih EU Youth Report je približno 20 % mladih v EU s slabimi možnostmi za prihodnost ali celo brez njih (Evropska komisija, 2016). Poročilo EU navaja, da so nekateri mladi vse bolj izključeni iz socialnega in političnega življenja.

Povečal se je razkorak med tistimi mladimi, ki imajo veliko, in onimi, ki imajo malo ali nič priložnosti. Prav tako se širi razkorak med mladimi, ki si pridobivajo izobrazbene kapitale in kompetence v formalnem in neformalnem izobraževanju in imajo dobre možnosti, da te kapitale vnovčijo, in onimi mladimi, ki se neprestano srečujejo z izkušnjami izključevanja in marginalizacije. Oblike začasnih in prekarnih zaposlitev in vmesnih obdobj nezaposlenosti izpostavljajo te mlade tveganju dolgoročne revščine.

Raziskave mladine v EU ugotavljajo, da pri socialno ogroženih in marginaliziranih mladih, zlasti pri tistih mladih, ki niso vključeni niti v izobraževanje ne v zaposlitev, ni optimizma. Pri njih prevladuje visoka stopnja socialnih frustracij, tesnobe, jeze in agresije (Hurrelmann, 2015; Albert et al., 2016). Najvišja stopnja pesimizma med mladimi v Evropi je v državah, ki jih bremeni ekonomska kriza (npr. Grčija, Španija), vendar je po ugotovitvah raziskav EU tudi v Franciji pesimizma med mladimi več. V Franciji naj bi leta 2014 45 % mladih menilo, da bo zanje prihodnost slabša, kot je bila mladost staršev, in 43 % jih meni, da bodo njihovi otroci živeli še slabše od njih (Kaplan, 2014). Nedejavnost, revščina in izključevanje torej ne udarjajo vseh mladih enako. Tiste in tisti, ki začenjajo svoje življenje z manj priložnostmi, so v nevarnosti, da se jim kopičijo razne oblike prikrajšanosti. Pri njih so prisotna visoka tveganja marginalizacije, življenjske pasivnosti in popolne odpovedi. Tragični dogodki iz zadnjih let nas opominjajo na to, da socialno izključevanje mladih lahko privede do radikalizacije in nasilnega ekstremizma.

Porast negotovosti, socialne izključenosti in revščine med mlado generacijo ni le neki lokalni, regionalni ali državni pojav. Je svetovni fenomen, vendar z različnimi oblikami v različnih okoljih. To pa povzroča naraščanje konfliktov med mladimi iz bogatih predelov sveta ter mladimi iz revnih predelov. Prvi se srečujejo z materialnim nazadovanjem po dolgem obdobju rasti življenjskega standarda. Drugi, spodbujeni s podobami iz premožnega prvega sveta, želijo doseči svoj delež v svetovnem obilju (Beck, 2016). Različne neenakosti med tistimi, ki imajo vse možnosti, in onimi, ki nimajo nikakršnih, med bogatimi in revnimi, niso več sprejemljive kot usoda, temveč so čedalje bolj postavljane pod vprašaj.

Koncert Essaouira Project, 2009

Zaključki

Nove generacije mladih živijo v tržno bombardiranem in poblagovljenem okolju, ki je povsem drugačno, kot so bila okolja prejšnjih generacij (Giroux, 2016). Izobrazba, diplome so v teh okoliščinah sicer nujni pogoji, vendar niso garant za zaposlitev, kariero. Zaposlitve, ki so nekdaj veljale za vseživljenjske, so danes bolj kot ne začasne in lahko izginejo tako rekoč v trenutku, skupaj s tovarnami, uradi ali bankami. Mladost ne pomeni več relativno neobremenjenega obdobja življenja, obdobja učenja in pripravljanja na življenje, eksperimentiranja z različnimi izkušnjami, samopreizkušanja. Mladi so obremenjeni z nerešenimi vprašanji o prihodnosti (Ule, 2008).

Družbena pasivizacija mladih po letu 1990 in umik mladih v zasebnost je v veliki meri posledica streznitve in slabih izkušenj mladih v obdobju nagle tranzicije Slovenije od socialistične in posocialistične družbe k družbi, zasnovani na konkurenci in tržni ekonomiji. Mladi so bili na splošno odrinjeni na stranski tir, naglo je naraščala mladinska brezposelnost, pridobljena izobrazba pa se kaže kot vse manj ustrezna za sodobne razmere. Nekdanja družbena gibanja mladih so se porazgubila v institucionalni politiki raznih strank ipd. Ta dogajanja so najbolj prizadela urbano mladino, zlasti v večjih mestih, kjer je bila mladina bolj aktivna. Mladi so se znašli na razpotju med frustracijo brezperspektivnosti in imagem urbanega življenja in za sedaj raje ostajajo v varnih mejah vsakdanjega potrošništva, šol in množične kulture.

Vrednotne in življenjske orientacije mladih so se zelo spremenile tako v primerjavi s prejšnjimi generacijami mladih kot v primerjavi s starejšimi generacijami. Stari starši sodobne generacije so bili še zavezani vrednotam delavnosti, pridnosti in skupnostnim vrednotam. Njihovim staršem so bile kot poglavitne življenjske vrednote posredovane vrednote izobraževanja in potrošniške mentalitete. Vendar v sodobni družbi, ki jo z vseh strani ogrožata prekarnost in nezaposlenost, niti dobra izobrazba ni več vstopnica za življenjski uspeh. Zato je nova generacija mladih že od staršev dobila sporočilo, da je važna osebna sreča, kvaliteta življenja in zadovoljstvo z življenjem.

V takšnem svetu se zdi smiselno, da ne delamo dolgoročnih načrtov ali investicij v prihodnost, če se ne vežemo premočno na kak posamezni kraj, skupino ali ljudi, celo ne na lastno identiteto. Danes je modro, če ne skušamo načrtovati prihodnosti in ne iščemo poroštev zanj. Drugače povedano, življenjska previdnost danes pomeni izogibanje zavezanostim. Takšna drža nam omogoča, da smo fleksibilni, prilagodljivi in odprti za menjave življenjskih načrtov, za opuščanje nečesa in začetenje nečesa drugega. Takšna drža predstavlja »racionalno prilagoditev« na nove življenjske okoliščine.

Družbenokulturna pasivnost mladih se zlasti pozna v urbanih centrih, kajti prav družbena in kulturna dinamika in dejavnost mladih je dajala in še daje osnovni ton in potrebno raznovrstnost urbanemu življenju. Brez tega se urbano življenje spremeni v prazno igro različnih institucij, puščobo množične kulture in zasebniškega vsakdana. Mladina se v takem vzdušju okolju pre(i)pušča zabavi in nekreativnemu preživljanju prostega časa, v politiki pa ostaja potencial za populistične ambicije političnih vodij. To pomeni socialno in politično marginalizacijo mladine in plodna tla za razširjanje različnih socialnih regresij in patologij med mladino. Prav podpora središčem avtonomne mladinske kulture, mladinskim medijem in odpiranje prostorov za mladinsko ustvarjalnost je pomembna, nemara ključna oporna točka v boju proti »modernemu provincializmu«.

Literatura

- Albert, M., Hurrelmann, K., & Quenzel, G. (2016). Jugend 2015. 17. Shell Jugendstudie. Hamburg: Fischer Verl.
- Beck, U. (2016). The Metamorphosis of the World. Cambridge: Polity.
- Brake, M. (1983). Sociologija mladinske kulture. Ljubljana: KRT.
- Côté, J., Levine, C., (2002). Identity Formation, Agency and Culture. A Social Psychological Synthesis. London: LEA Publ.
- Giroux, H. (2016). Resisting youth and the crushing state violence of neoliberalism. V P. Kelly & A. Kamp (ur.). Youth in a Globalizing World, 223–241. Leiden, Boston: Brill.
- Hurrelmann, K. (2015). Sie sind angepasst, aber das ist ihr Vorteil. Interview mit Jugendforscher Klaus Hurrelmann. Frankfurter Allgemeine, 12. Februar.
- Kaplan, R. (2014). Why another French-youth-revolution is coming up. French Morning. English Edition, 2 March 2014. Dostopno na: <http://frenchmorning.com/en/another-french-youth-revolution-coming/> (18. 8. 2017).
- Ule, M. (1988). Mladina in ideologija. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Ule, M., Miheljak, V. (1995). Pri(e)hodnost mladine. Ljubljana: DZS.
- Ule, M. (2008). Za vedno mladi? Socialna psihologija odrasčanja. Ljubljana: Založba FDV.
- Ule, M. (2010). Fragments on Young People in Slovenia: The End of Utopias in the Era of Transitions. Annales, Series Historia et Sociologia, 1: 57–70.
- Ule, M. (2012). Rekonstrukcija mladosti in mladine v slovenski družbi v času tranzicije. Družboslovne razprave, let. 28, št. 70, str. 7–25.
- Ule, M. (2016). Downward mobility is now a reality for a new generation of young people: comparative analysis 1985–2015. Teorija in praksa, let. 53, 6: 1295–1308.
- Wilkinson, H. (1997). Auf Reisen jenseits der Heimat. Entsteht eine neue Ethik individueller und sozialer Verantwortung? V U. Beck (ur.). Kinder der Freiheit. Frankfurt/M: Suhrkamp. 85–123.
- Zinnecker, J. (1987). Jugendkultur 1940–1985. Opladen: Leske+Budrich.

Viri

- Evropska komisija (2016). EU Youth Report 2015. Dostopno na: http://ec.europa.eu/youth/library/reports/youth-report-2015_en.pdf (15. 8. 2017).
- Statistični urad Republike Slovenije (SURS) (2015). Mladi v Sloveniji na splošno zadovoljni s svojim življenjem. Dostopno na: <http://www.stat.si/statweb/prikazi-novico?id=5345&cidp=17&headerbar=15> (18. 8. 2017).
- Slovensko javno mnenje (SJM) (2016). Center za raziskovanje javnega mnenja (CJM). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

3K: KAM, KAKO IN KAJ – Z NOVIMI GENERACIJAMI ODRAŠČAJOČIH MLADIH

DR. ALBERT MRGOLE

psihoterapevt, Zavod Vezal

DR. ALBERT MRGOLE

psihoterapevt, Zavod Vežal

“Uporabnika Centra interesnih dejavnosti sva že od najstniških let. Kasneje sva se angažirala in želela ustvarjati, zabavati ljudi, zato naju je tudi CID Ptuj povabil k sodelovanju. Otroke zabavava med zimskimi počitnicami, pripravljava ustvarjalnice, posebej uspešne in zelo dobro obiskane so zabavne CID-ove poletne ulične delavnice. Verjameva, da se bo na Ptuj še dogajalo, prav tako obljubljava, da se še vidimo.”

Brata Malek – Gašper in Miha Malek, animatorja otrok

V svojem prispevku bom prek refleksije zgodovine svojega delovanja na področju skrbi za mlade v njihovem najbolj občutljivem razvojnem obdobju prikazal spremembo strokovnih pogledov in vednosti, ki so se na tem področju zgodile v zadnjih 30 letih. Ta čas zaznamujejo tudi epohalne spremembe v razumevanju človekovega vedenja. Kar se je dogajalo na področju vednosti, smo vedno skušali implementirati v družbene prakse.

O tem govori moja knjiga, Kam z mularijo? (Mrgole, 2003), ki ostaja pionirsko delo na področju orisa kriterijev kakovosti nastajajočega mladinskega dela na Slovenskem ob

Otvoritev prve samostojne razstave mlade fotografije Kaje Kristovič, 2019

milenijskem prelomu. V knjigi so podani razvojni nastavki za področje neformalnega dela z mladimi, ki se je v tistem času konstituiralo. Takrat ni bilo ne konceptualnih izhodišč za delovanje mladinskih centrov ne za delovanje mladinskih delavcev v njih. V knjigi predstavljena stališča so postala obvezno študijsko gradivo, ki ga študenti socialne pedagogike, FDV in socialnega dela že dobro desetletje uporabljajo kot temeljni vir, ko pišejo diplomska dela na teme orisa, razvoja in prihodnosti mladinskega dela v Sloveniji.

Od teoretsko raziskovalnega prek aktivističnega dela na področju angažiranja z mladimi in za mlade zdaj že dobrih

15 let delujem v zasebni psihoterapevtski praksi. Sem v življenjskem obdobju, ko si pogosteje ponavljam verze: »S kom bom ostal mlad, če se boste vsi postarali?« V tem času so moji štirje otroci odrasli in nastala je nova prelomna knjiga o razumevanju mladih, Izštekani najstniki in starši, ki štekajo (Mrgole & Mrgole, 2013). Ko delam s starši, ki se obupani zatekajo po pomoč, ker ne zmorejo razumeti vedenj svojih odrasčajočih otrok, se zavedam, da imamo končno orodja za razumevanje »čudnih« in nepredvidljivih vedenj, s katerimi smo se ubadali že 30 let nazaj. Kaj torej vemo o mladih danes na novo? In kaj ostaja nespremenjeno?

V zadnji polovici 90. let prejšnjega stoletja sem deloval na področju razvoja neformalnih programov za mlade, ki so izstopili iz rednega izobraževalnega sistema. Ob kreaciji programa PUM sem bil kot strokovni sodelavec povabljen tudi na Urad RS za mladino, kjer smo načrtovali prenovljeni koncept dela z mladimi v novih političnih razmerah in v kontekstu zagotavljanja pogojev za nadaljevanje delovanja mladinskih organizacij.

Mladinska scena, ki se je oblikovala v novih političnih pogojih, tudi v okviru novega sistemskega organa, se je naslonila na pretekle izkušnje in se je povezala s praksami, ki so se v preteklosti pokazale kot učinkovite, dobre in smiselne. Skupna ideja je bila, da naj bi programi in prostori zajeli vse skupine mladih brez razlikovanja (Urad RS za mladino je nediskriminatorno naravnost promoviral prek slogana Vsi drugačni, vsi enakopravni).

Eno so bile prakse, ki so pomenile zagotovilo za nadaljevanje kulture druženja mladih v okviru prepoznanih ustanov, mladinskih klubov in v nastajajočih mladinskih centrih. Te prakse so bile povezane z dejavnostmi, ki so v skupnem imenovalcu pomenile spodbujanje zabave in ustvarjalnosti. Prva naloga nove organizacije mladinske scene je bila tako povezana z zagotavljanjem prostorskih pogojev za ohranjanje njenega delovanja. Vprašanje se je glasilo, kje naj se mladi družijo in kaj naj se tam dogaja.

Hkrati z materialnimi pogoji za organizacijo druženja mladih v lokalnih skupnostih se je pojavljalo vprašanje,

katerim skupinam mladih naj bo mladinsko delovanje namenjeno, katere so sploh specifične skupine mladih in kaj so njihove potrebe.

Na terenu aktivističnega pristopa smo se srečevali z vprašanjem motiviranosti mladih. Zaznavali smo skupine mladih v starosti okoli 14 do 16 let, na prehodu iz osnovne v srednje šolanje, torej zgodnje adolescence, ki so iskali samo prostor, kjer bi se lahko neformalno družili, in njihov interes je bil v prvi vrsti, kako si z zabavnimi dejavnostmi zapolniti prosti čas.

Bile so druge skupine, srednji adolescenti, stari nekako od 17 do 20 let, od katerih so se mnogi srečevali z neuspehom v srednješolskem izobraževalnem sistemu, izgubljali motivacijo za nadaljevanje šolanja, niso marali učenja in šolskega dela, iskali so neko dejavnost, da bi si zapolnili prazen čas. Manj iz te skupine mladih jih je bilo z jasno artikuliranimi interesi.

Pustni disko žur, 2019

V mladinskih klubih so se pojavljali še pozni adolescenti, stari nad 20 let, ki so ali ostali brezposelni ali niso dokončali srednjega šolanja in so iskali svoj prostor v družbi, nekako na pragu dejstva, da bi morali vstopiti na trg dela in poskrbeti za lastno preživetje, a brez pravega zagona, da bi se tega zares lotili.

Ob vseh omenjenih skupinah so obstajale manj artikulirane in manj diferencirane skupine mladih, v katerih so imeli mladi bolj jasno profilirane interese in so se prek njih združevali v neformalne skupine, od športnih, glasbenih, kulturnih, ustvarjalnih.

Mladinska scena se je takrat ukvarjala z mnogimi vprašanji, ki so jih narekemale posamezne skupine mladih. Referenčna odskočna deska so bila alternativna ali nova družbena gibanja (NDG), ki so vplivala na formiranje novega političnega zemljevida na Slovenskem. Na področju oblikovanja razmerij in pogojev delovanja na mladinski sceni pa so ostajali nekateri neizkoriščeni razvojni potenciali, ki smo jih skušali vključiti v pripravo pogojev in trajnostnih zagotovil za delovanje.¹

Najprej, kako sploh opredeliti ciljne skupine, ki jih mladinsko delo nagovarja: po starosti, po izraženih interesih, po identificiranih potrebah, po programski razvojni viziji, po vsebinah, ki so prednostno financirane?

Ali je primarna dejavnost mladinskega dela motivacija manj motiviranih ali nemotiviranih skupin mladih?

Ali je mladinsko delo namenjeno mladim, ki so profilirani glede svojih potreb in interesov, vendar potrebujejo dodatne možnosti za razvoj? Ali pa je mladinsko delo bolj namenjeno robnim skupinam mladih, ki nimajo nikjer svojega družbenega prostora? Če obojim, kako?

Ali bi z ustreznimi, primernimi, atraktivnimi in ne vem kako še sploh posebnimi programi, lahko motivirali mlade za bolj dejavno vključevanje?

Kako mlade ob prevladujoči motiviranosti do zgolj zabavnih in razvedrilnih vsebin nagovoriti, da bi se oprijeli kakšnih bolj ustvarjalnih in za življenje koristnih dejavnosti? Kako mladim

Velika metal sobota, Mist, 2014

[1] Dokumenti, v katerih so zapisani koncepti o delovanju mladinskih centrov in izhodišča za nastajanje mladinske politike v letu 1995 in vsaj še eno desetletje naprej. Morda bi lahko v teh zapisih prepoznali odsev presežka ideje nove družbenosti in medsebojnih odnosov, ki se je v političnem kontekstu izgubil in se v aktualnem dogajanju ni udeležil. Cf.: Žiga Vodovnik, Demokratizacija in nova družbena gibanja, Teorija in praksa, 2–3/2014, str. 415–433.

v okviru mladinskih programov ponuditi možnost za razvoj kompetenc, s katerimi bodo lažje konkurirali na trgu dela?

Kako mladim pomagati, da bodo spoznali svoje kvalitete, s katerimi se bodo lahko delovno udeleževali v življenju?

Ali mladinsko delo pomeni tudi ponuditi mladim svetovanje in psihološko pomoč v primerih, ko se izgubljajo v svojih vprašanih identitete, iskanja smisla, v čustvenih in drugih stiskah?

Ali je mladinska scena prostor za novačenje ideološkega podmladka določene idejne orientacije?

Večina mladinskih centrov in drugih organiziranih oblik dela z mladimi je ubrala pragmatično naravnost v smeri delovanja z vsebinami, ki naj bi bile mladim zanimive, privlačne in življenjsko koristne. V tem so se okusi in izbire organizatorjev lahko zelo razlikovali.

Moja izkušnja je bila, da je iz leta v leto bolj naraščalo število mladih, ki so kazali ravnodušnost, brezvoljnost, apatijo. Niso bili motivirani za nobeno obliko ponudbe, so pa bili zainteresirani za organizacijo dogodkov zabavnega značaja, na katerih bi bilo dovoljeno prestopati meje glede konzumacije opojnih substanc. Mnogi so poskušali prostor mladinskega centra izkoristiti za trgovanje s prepovednimi substancami. Ali pa so nekatere lokalne robne združbe skušale zavzeti mladinski prostor za delovanje onstran dovoljenega.

Iz izkušenj v vlogi supervizorja v nekaterih mladinskih centrih vem, da so bili v podobni dilemi in na podobnih preizkušnjah mnogi mladinski centri. Mladinski delavci pa so bili postavljeni pred izziv, da postavijo in uveljavijo meje, pravila in red. Mladinsko delo je postajalo vse bolj podobno starševski vzgoji, kjer so bili mladinski delavci postavljeni pred izzive uporabe avtoritete, postavljanja zahtev, zavzemanja za dogovorjena pravila, biti v vlogi omejevanja neskončnega uživanja, zahtevati podrejanje načelu realnosti in podobnim nalogam, ki so v prav enakem obsegu čakale tudi starše odraščajočih otrok.

Sam sem pri svojem delu videl izziv, da se na tej točki posvetim delu z družinami in starši. Tako sem se srečal z novimi in prelomnimi vednostnimi paradigmi na področju razumevanja človekovega vedenja. Kaj bi iz te perspektive in po izkušnjah v novem polju delovanja odgovoril na vprašanje o novih pogledih na mlade? Kaj o mladih vemo na novo s pomočjo raziskav na področju nevroznosti, na področju socialne psihologije in v polju mentalnega zdravja?

Najprej to, da se je zgodil premik od prevlade vedenjsko kognitivnega pojmovanja, ki je obvladovalo polje

Jazz v CID-u, Jam session, 2015

razumevanja in ravnanja z ljudmi v 70. in 80. letih, k usmerjenosti v povsem druge dimenzije, tj. k pomenu čustvenih dimenzij in zakonitostim medosebne vzajemnosti. To pomeni, da smo 30 let nazaj razumeli vedenje in potrebe mladih iz perspektive vzročno-posledične epistemologije, da smo se spraševali, s katerimi načini in prijemi lahko od zunaj vplivamo na vedenje in spremembe pri mladih, s katerimi dejavniki lahko pomagamo k njihovem razvoju. Odgovore smo iskali ali v načinih (neformalno učenje, projektno delo) ali v metodah participacije mladih (druženje ob zabavi, organizacija dogodkov), ali v načinu bolj horizontalnega

načina vodenja in organizacije, s tematskimi delavnicami, eksperimentalnimi pristopi na področju delovanja mladih. Skupni imenovalec so bila iskanja, kako odgovoriti na identificirane potrebe mladih in jim zadostiti. Pri tem je bila težava, da so bile potrebe mladih velikokrat definirane na način, ki je prekrival neke druge potrebe, iz katerih je resnično izhajalo mladinsko delovanje (interesi načrtovalcev programov, interesi izvajalcev programov, interesi financerjev, politični ali drugi ideološki interesi). Odzivnost mladih pa je bila praviloma manjša od vloženega potenciala in energije. Skratka, prepričanja, da lahko od zunaj vplivamo na vedenje, delovanje, mišljenje in prepričanja drugih, so danes zastarela in neustrezna.

Po eni strani danes vemo, da poteka razvoj otroka prek adolescence v odraslost v okviru dinamike odnosov s pomembnimi drugimi. Vemo, da se možgani oblikujejo na podlagi kakovosti odzivov pomembnih drugih, navadno staršev ali skrbnikov. Vemo, da je temeljni okvir za razumevanje človekovega vedenja urejenost sistema izkušenj s pomembnimi drugimi, torej sistema navezanosti, sistema čustvovanja, sistema oblikovanja izkušenj odzivnosti na razvojne potrebe, iz tega izhajajočega sistema vedenjskih vzorcev. Kar danes velja kot prevladujoča paradigma, izhaja iz ponovnega odkritja Bowlbyjeve (1969; 1973) teorije navezanosti, ki jo dopolnjujejo brezkončne raziskave o delovanju človeških možganov, o povezavi med nevrobiološkimi odkritji in čustvenim funkcioniranjem, v povezavi z raznimi vidiki socialnega delovanja in mentalnega zdravlja.

Potrebe mladih se tako pojavljajo v dveh novih dimenzijah razumevanja. Ena je biološka in govori o tem, katere dražljaje potrebujejo možgani v razvojnem prehodu med otroštvom in odraslostjo. Druga je socialna in govori o socialnih veščinah in osebnostnih kompetencah, ki so podlaga samostojnega, avtonomnega, odgovornega, notranje motiviranega odraslega delovanja. Iz biološke perspektive se dinamika sprememb začenja s spremembami v puberteti in zagotavljanjem štirih vrst potrebnih impulzov: 1. stika z novostmi, 2. druženja z vrstniki in aktivne družbene vključenosti, 3. ustvarjalnega raziskovanja, tudi zabave z adrenalinom, in 4. čustvenega

Snemanje kratkega filma o Stojanu Kerblerju,
Filmski kampus, 2014

iskrenja (Siegel, 2014). Z vidika procesa socialnega odrasčanja, ki ga terminološko opredeljujemo z adolescenco in ga v vednostnem polju pokriva področje socialne psihologije, pa so mladi pred nalogami pridobivanja izkušenj in razvojem celega spektra življenjsko pomembnih veščin, od identitetnih procesov, razvoja socialnih veščin, osebnostnih potez in kompetenc.

Na ta način se je spremenil tudi motivacijski obrazec za razumevanje delovanja mladih v kontekstu pragmatičnega ravnanja (Mrgole, 2015a, 2015b; Mrgole & Mrgole, 2013). Delovanje in motiviranost mladih primarno poteka iz dinamike in kakovosti odnosov varne navezanosti z bližnjimi. Z drugimi besedami to pomeni, da motivacijskega obrazca delovanja mladih primarno ne poganja model, ki deluje od zavedanja pomanjkanja do usmerjenosti k cilju, kjer bomo od zunaj kompenzirali pomanjkanje kakovosti določene potrebe. Motivacijo mladih danes razumemo z vidika tega, kar pri njih ustvarja smisel. Smisla v grobi posplošitvi ne

ustvarjajo zunanje vsebine, ampak nastaja v kakovosti pomembnih odnosov.

Temeljni obrazec nastajanja smisla izhaja iz funkcije, ki jo opisuje sintagma »mar mi je za ta odnos«. Pri oblikovanju te funkcije so združene izkušnje, ki jih ima otrok v odnosu s starši ali pomembnimi drugimi. To zadeva izkušnjo varnega temelja, varne odskočne deske in varnega pristanišča v odzivanju na pomembne razvojne potrebe. Izkušnja, ki oblikuje varno navezanost (Bowlby, 1988; Powell in dr., 2013), oblikuje tudi ostale pomembne socialne funkcije. V tem modelu so zajete večšine čustvene regulacije (Schore, 2016), večšine, ki so povezane z empatičnim ravnanjem, večšine, ki jih razumemo v sklopu koncepta mentalizacije (Allen & Fonagy, 2006; Fonagy in dr., 2004). Obrazec se pragmatično glasi: »Ker je nekomu mar zame, vidim v tem smisel. Posledično je tudi meni mar za ta odnos, zato sprejemam pravila, meje, se podredim redu in izstopim iz cone ugodja ter sem se pripravljen potruditi, da na dolgi rok

ostanem del tega odnosa.« Iz tega obrazca izhaja tudi vzgib za delovanje iz sebe, za iniciativnost in ustvarjalen odnos do sebe in okolja. Iz tega obrazca izhaja zaupanje v vrednote in druge družbeno in kulturno posredovane vsebine. Iz tega obrazca izhajajo odprta naravnost, zaupanje in radovednost do raziskovanja lastnih potencialov, preskušanje lastnih ustvarjalnih in delovnih vzgibov in motivirano vodenje lastnega procesa identitetne in osebnostne izgradnje. Z vidika pragmatike mladinskega dela to pomeni, da je pred vsebinami, s katerimi mladinski programi nagovarjajo mlade za sodelovanje in vključevanje, pomembna kakovost odnosov, v katerih nagovorjeni mladi prepoznajo smisel zase.

Izkušnje mladih v odnosih z bližnjimi so zelo različne kakovosti in zelo individualno obarvane. Lahko imajo na določenih področjih razvojnih potreb izkušnjo varnega odziva. To pomeni, da so sami razvili varen odnos do določene teme, kar se odraža v doživljanju notranjega ravnotežja, da so sami lastniki svojih dosežkov, da varno raziskujejo in se

razvijajo, da so na določenem področju suvereni, zaupajo, lahko sodelujejo, znajo najti rešitev, ko se znajdejo v stiski. Mladi s tako izkušnjo so do vsebin radovedni, odprti, prožni, zaupljivi, iniciativni, sodelovalni, empatični. Teh mladih je kar nekaj, imajo navadno dokaj profilirane cilje in interesna področja. Vendar jih je manj med udeleženci programov na mladinski sceni. Morda se pojavljajo bolj med mladinskimi delavci.

Brez raziskovalno podprte argumentacije mi občutek pravi, da je več mladih, ki na pomembnih razvojnih področjih nimajo izkušnje varne odzivnosti. Njihove izkušnje so lahko oblikovali trije tipi odzivnosti. 1. Izkušnja vsiljivega odziva, ki jim ni omogočil razvoja lastništva lastnih dosežkov in so sami ob tem razvili izogibajoče vedenje, ki je videti kot nezainteresiranost, otopelost in brezvoljnost. Težava enega načina današnje vzgoje je, da otroci nimajo možnosti razviti lastnih izkušenj, ker jim starši in vplivni ljudje v drugih sistemih (učitelji, trenerji) ne omogočajo učenja prek napak. Vsiljivost s strani odraslih dojemajo kot onemogočanje lastne iniciativnosti in avtonomnosti, kjer namesto aktivnega uporništva delujejo s pasivizacijo in

samodestruktivnimi načini, usmerjenimi v iskanje ugodja. 2. Izkušnja odsotnega odziva ali odzivanje odraslih iz odsotnosti, kjer otroci ne zmorejo razviti temeljnih izkušenj glede varne meje, varnih pravil, varnega reda, varnih izkušenj z avtoriteto, varnega sprejemanja načel realnosti. V teh pogojih se mladi tudi ne morejo naučiti pomembnih veščin regulacije svojega čustvenega doživljanja. Mladi nimajo varnega naslona ne varnega pristanišča, kar daje njihovo zaupanje do pomoči s strani drugih, ne zmorejo razviti empatije, ne zaupajo v sodelovanje z drugimi. Odsotnost odzivnosti pomembnih odraslih pomeni za mlade stisko, ki povečuje tesnobo občutenje odrasčanja. Nadomestilo, s katerim mladi rešujejo to doživljanje, velikokrat poiščejo v uživanju raznih opojnih substanc in z iskanjem drugih načinov za »preglasitev« tesnobe občutenja. 3. Izkušnja kaotičnega odziva sproža kaotično doživljanje in je potencialno tlakovanje poti do razvoja kliničnih simptomov. Ob tem obstajajo še mnoge izkušnje zlorab in travmatičnih dogodkov, iz katerih mladi odnesejo bolj ali manj trajne poškodbe glede modelov ravnanja z drugimi, zlasti glede zmožnosti zaupanja, empatije, sodelovanja, motiviranosti, vztrajnosti, odpornosti.

Koncert EVS prostovoljca Antoina Barrauja, 2012

Kaj vse opisano pomeni za delo z mladimi?

Prav gotovo nekaj glede odrešitelske naravnosti in dojemanja mladinskih delavcev kot rešiteljev za zgodbe mladih, ki so nastale in se še vedno odvijajo v kontekstu nekaterih drugih in pomembnejših odnosov.

Pomeni tudi, da naravnost k vsebinski ponudbi brez gradnje odnosov pripadnosti in odziva iz polja funkcije varne navezanosti ne zagotavlja varne in dolgotrajne participacije mladih udeležencev mladinskih programov.

Morda pomeni tudi nujnost novega definiranja polja mladinskega dela, z upoštevanjem novega razumevanja dinamizma razvojnih potreb mladih.

Vsekakor želim vsem prizadevanjem na področju mladinskega dela, zlasti pa Centru interesnih dejavnosti Ptuj ob 25-letnici delovanja, naj vas ne zapusti zanos, s katerim ohranjate v družbi plemenito poslanstvo in držite pri življenju pomembne funkcije ob odsotnih izkušnjah v razvoju mladih generacij.

Literatura

- Allen, J., & Fonagy, P. (2006). Eds., Handbook of mentalization-based treatment. Hoboken, New York: Wiley.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and loss, Vol. 1: Attachment. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). Attachment and loss, Vol. 2: Separation Anxiety and Anger. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1988). A secure base: Parent-child attachment and healthy human development. New York: Basic Books.
- Fonagy, P., Gergely, G., & Elliot, L. J. (2004). Affect regulation, mentalization, and the development of the self. London: Karnac.
- Mrgole, A. (2003). Kam z mularijo? Načela kakovosti neformalnega dela z mladimi. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad RS za mladino; Maribor: Aristej.
- Mrgole, L., & Mrgole, A. (2013, 2014, 2016). Izštekani najstniki in starši, ki štekajo. Starši – tukaj in zdaj. Kamnik: Vežal.
- Mrgole, A. (2015a). Odzivnost odraslih kot pot do motiviranosti najstnikov. Vzgoja in izobraževanje, 4–5, 2015, str. 39–48.
- Mrgole, A. (2015b). Odzivnost odraslih, ki oblikuje otrokove izkušnje. V Albert Mrgole et al. (ur.), Odgovori sodobnim izzivom odrasčanja: zbornik ob 25-letnici delovanja TOM telefona. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije, str. 13–32.
- Powell, B., Cooper, G., Hoffman, K., Marvin, B. (2013). The Circle of Security Intervention: Enhancing Attachment in Early Parent-Child Relationships. New York: The Guilford Press.
- Schore, A. H. (2016). Affect Regulation and the Origin of the Self. London: Routledge.
- Siegel, D. J. (2014). Vihar v glavi. Moč najstniških možganov. Domžale: Pogled.

MLADINSKI CENTER S KINOM

NINA MILOŠIČ

MLADINSKI CENTER S KINOM

Nina Milošič

CID Ptuj je posebnost med mladinskimi centri, saj zraven svojega običajnega dela v celoti skrbi še za – kino. 22. decembra 2008 mu je to dodatno obveznost naložila ustanoviteljica, Mestna občina Ptuj, pri tem pa tedanji ekipi pozabila dodati vsaj še kakšno zaposlitev. Mestni kino Ptuj je bil v tistem trenutku v tako slabem stanju, da nihče ni razmišljal o tem, da sicer v kinih z razlogom obstajajo organizacijski vodje, kinooperaterji, blagajniki, biljeterji, kaj šele hišniki ali čistilci.

Za mestne kinematografe so bili slabi časi, za ptujskega še posebej. Direktor CID-a Ptuj Aleksander Kraner pa je na ta izziv ne samo pristal, temveč mu ga je uspelo videti in izkoristiti kot priložnost. Prelepi Mestni kino Ptuj, najstarejše še aktivno kino prizorišče v Sloveniji, kjer se je prva kinopredstava odvila že 3. marca 1897 – le dobro leto zatem, ko sta brata Lumière pariškemu občinstvu predstavila svoj izum, kinematograf – je pač dragulj, ki bi ga bilo škoda izgubiti.

Skupina prostovoljcev na prizorišču Kina brez stropa

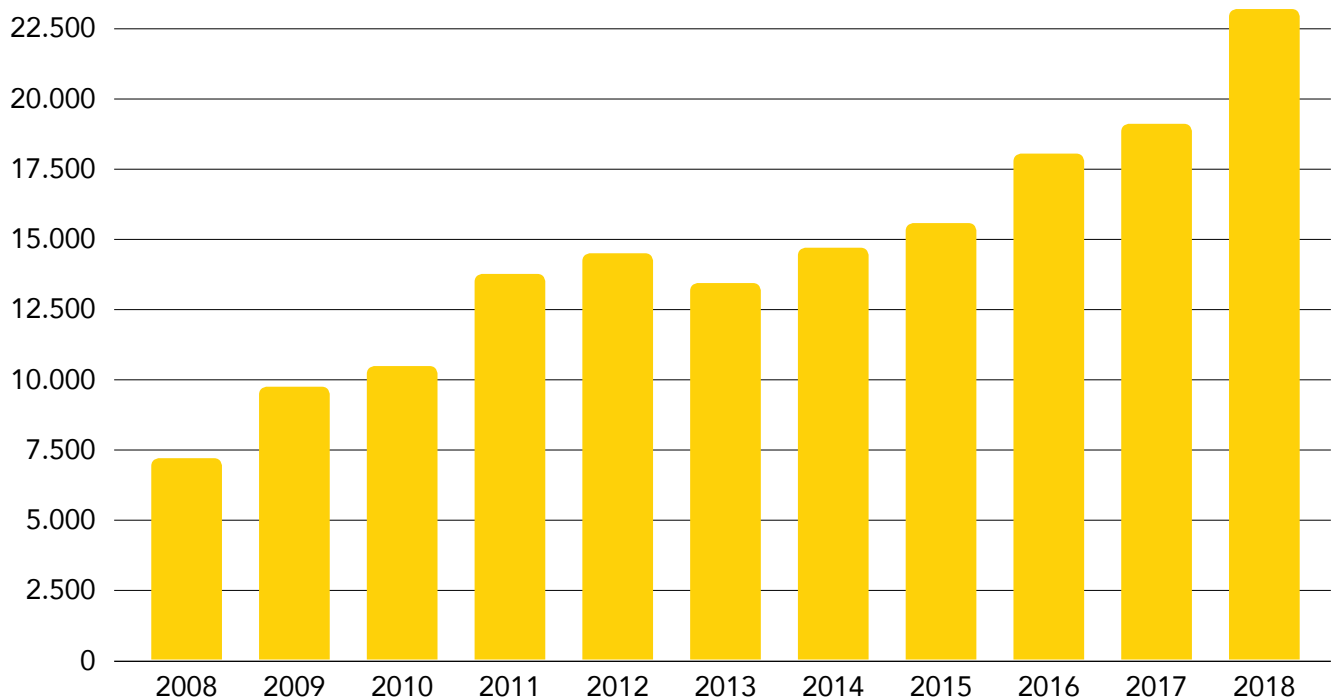

Najstarejše še aktivno kino prizorišče v Sloveniji

Polna dvorana Mestnega kina Ptuj, 2012

Število gledalcev

Število gledalcev v Mestnem kinu Ptuj
v letih 2008–2018

Da bi to dragocenost oživili, je bilo treba začeti od začetka. Ideja, naj kino prikazuje več kakovostnejšega, tudi zahtevnejšega filmskega programa, ob tem pa organizira prireditve za različne skupine občinstva in tako postane živahno središče kulturnega dogajanja, se je izkazala kot edina prava pot naprej. Le ob veliki zagnanosti in tudi požrtvovalnosti ekipe je lahko oživitev kina uspela, ne da bi bil CID-ov lastni program kakorkoli okrnjen – nasprotno, tudi ta se je ves čas razvijal.

Kino in mladinski center imata resda nekaj skupnih točk, kjer nastajajo zanimivi sinergijski učinki. Mladinski del sporeda ter delavnice filmskega ustvarjanja, na primer, so lahko z vpogledom in infrastrukturo mladinskega centra še boljše. Po drugi strani pa gre v veliki meri za različne ciljne skupine, s tem pa tudi za različne kanale in načine

komuniciranja, različne vsebine, različne financerje, različne razpise.

Mestni kino Ptuj je pod taktirko CID-a ponovno zacvetel: danes je s skoraj 25.000 obiskovalci na leto eden najuspešnejših mestnih kinematografov v Sloveniji. Je eden gonilnih členov Art kino mreže Slovenije in ugleden član mednarodne mreže Europa Cinemas. Ponaša se s približno 70 % t. i. art sporeda in razvejanim programom, ki ne samo ugaja različnim občinstvom, temveč jih tudi vzgaja.

Povedati pa je treba, da je brez dodatnih zaposlitev Mestni kino Ptuj že zdavnaj dosegel svoj plafon. Ker je potenciala za razvoj še veliko, iskreno upamo, da bo ustanoviteljica v tem čim prej prepoznala lasten interes.

Tradicionalni projekt Kino brez stropa,
Ptujski grad, 2016

Kino vrtiček obiše Maček Muri, 2015

SEZNAM ZAPOSLENIH

ZAPOSLENI V CID PTUJ

od 1. 4. 1994	Jurij Šarman
1. 12. 2001 – 28. 2. 2011	Nevenka Gerl
od 1. 2. 2002	Valerija Tekmec
12. 12. 2005 – 11. 12. 2006	Dominik Rašl
16. 7. 2007 – 31. 12. 2007 / 1. 8. 2008 – 27. 10. 2009	Sabina Ivančič
23. 7. 2007 – 31. 12. 2007	Marko Korošec
od 25. 2. 2008	Aleksander Kraner
1. 1. 2010 – 31. 12. 2011	Damijan Šneberger
od 15. 4. 2011	Nina Milošič
1. 11. 2011 – 31. 10. 2013	Matej Šamprl
od 27. 4. 2012	Mateja Lapuh
19. 7. 2016 – 31. 1. 2018	Tina Maroh

ZAPOSLENI V CID PTUJ PREKO PROGRAMA JAVNIH DEL

3. 10. 1995 – 30. 9. 1996	Darja Krajnc
8. 7. 1996 – 31. 8. 1996	Renata Meznarič Slana

2. 9. 1996 – 2. 9. 1997	Danica Straubhaar
25. 8. 1997 – 24. 11. 1998	Sanja Orozovič
1. 8. 1998 – 9. 6. 1999	Alenka Perhač
5. 7. 1999 – 4. 10. 2000	Tanja Selinšek
10. 7. 2000 – 31. 1. 2002	Valerija Tekmec
12. 8. 2002 – 30. 6. 2003	Tanja Dokl
14. 1. 2003 – 31. 12. 2003	Andrej Petrovič
1. 10. 2003 – 31. 12. 2003	Goran Paulinič
12. 1. 2004 – 30. 6. 2004	Hinko Strmšek
2. 2. 2004 – 31. 7. 2004	Dominik Rašl
5. 7. 2004 – 31. 12. 2004	Dušan Prigl
1. 1. 2005 – 30. 6. 2005	Bojan Pišek
1. 1. 2005 – 31. 7. 2005	Dejan Klasinc
1. 8. 2005 – 31. 12. 2005	Dejan Rakuša
11. 7. 2005 – 30. 6. 2006	Vesna Verlak
1. 8. 2005 – 31. 12. 2005	Matjaž Kramberger
1. 1. 2006 – 30. 9. 2006	Dušanka Šekuljica
8. 5. 2006 – 2. 5. 2007	Tanja Žnidarič
1. 2. 2007 – 30. 6. 2007	Aleksandra Zorec

14. 1. 2008 – 31. 12. 2008	Suzana Pignar
25. 1. 2008 – 30. 6. 2008	Biserka Mohorko
18. 2. 2008 – 17. 8. 2008	Robert Petek
5. 1. 2009 – 31. 12. 2009	Aleksandra Šimenko Golob
5. 1. 2009 - 31. 12. 2009	Benjamin Forštnerič
1. 1. 2010 – 31. 12. 2010	Leonora Matiči
1. 1. 2010 – 31. 12. 2010	Primož Potočnik
4. 3. 2010 – 31. 12. 2010	Sabina Ivančič
1. 2. 2012 – 31. 12. 2012	Primož Potočnik
29. 1. 2013 – 31. 12. 2013	Lidija Bubnjar
10. 4. 2013 – 30. 6. 2013	Majda Primec Švikart
14. 1. 2013 – 13. 2. 2013	Primož Potočnik
29. 1. 2014 - 31. 12. 2014	Dušanka Zupanič
3. 3. 2014 – 31. 12. 2014	Primož Potočnik
3. 3. 2015 – 30. 6. 2015	Adrian Grgić
1. 1. 2015 – 28. 1. 2015	Dušanka Zupanič
1. 1. 2015. – 2. 3. 2015	Primož Potočnik
1. 2. 2015 – 30. 6. 2015	Mirjana Rodvajn
14. 3. 2016 – 31. 12. 2016	Laura Maksimović

6. 6. 2016 – 5. 12. 2016	Mitja Hasemali
1. 1. 2017 – 30. 6. 2017	Mitja Hasemali
23. 1. 2017 – 22. 4. 2017	Eva Kelc
1. 6. 2017 – 11. 3. 2018	Sabina Vrečar
20. 11. 2017 – 19. 11. 2018	Ivan Pučko
1. 4. 2018 – 30. 9. 2018	Matjaž Skaza
1. 12. 2018 – 31. 12. 2018	Leon Šerbak

EVS PROSTOVOLJCI V CID-U

2008/2009	Aurelie Aguetaz, Francija
2009/2010	Lilia Margarida Tomas Canario, Portugalska
2010/2011	Maren Frederika Weeger, Nemčija
2011/2012	Antoine Barrau, Francija
2013/2014	Kateryna Makogon, Ukrajina

25 let
C D
p t u j

